

Broedvogels van de Dommelvallei in 2025

Bas Hissel

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2026

Citeren als: Hissel B.P.L. 2026. Broedvogels van de Dommelvallei in 2025. Sovon-rapport 2025/56. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Foto's: Bas Hissel

ISSN-nr: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen

E-mail: info@sovon.nl

Website: www.sovon.nl

Type informatie	Omschrijving/status	Datum
Versie	concept	6-12-25
Inhoudelijke toets	Jelle Postma	16-10-25
Vrijgave na definitieve versie	Bas Hissel	30-1-26
Versie 2.0	definitief	30-1-26

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Natuurmonumenten

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
2 Beschrijving van het gebied	6
3 Werkwijze	10
3.1 Methode & veldwerk	10
3.2 Interpretatie en verwerking van de gegevens	11
3.3 Weers- en andere omstandigheden	12
3.4 Afwijkingen/foutendiscussie	13
4 Resultaten	14
4.1 Soorten en aantallen	14
4.2 Vergelijking met eerdere karteringen	16
4.3 Soortbesprekingen	27
5 Evaluatie	31
Literatuur	36
Bijlage 1 Soortkaarten inventarisatie 2025	37

Samenvatting

In 2025 is in opdracht van Natuurmomenten de planeenheid Dommelvallei (236,6 ha) gekarteerd op broedvogels. De verzamelingen objecten, gelegen in het stroomgebied van de Dommel, strekt van de zuidrand van Veldhoven tot aan de grens met België. Het landschap is erg afwisselend en dynamisch, met moerasbiotopen, broekbossen en natte graslanden langs de beek, tot kleinschalige struweelrijke graslanden, gemengde bossen, droge productiebossen met naaldhout en droge heide op de hoger gelegen gronden.

Gedurende het broedseizoen zijn vijf integrale bezoeken gebracht die voor zonsopgang aanvingen. Aanvullend werden de gebieden bezocht in de avond- en nachturen om een beeld te verkrijgen van de aanwezige nachtactieve soorten. Met uitzondering van zeven algemene soorten werden alle broedvogelsoorten gekarteerd. In totaal werd 62 uur en 5 minuten gespendeerd aan veldwerk, wat neerkomt op een onderzoekintensiteit van 15,7 min/ha.

In aanvulling op de broedvogelkartering werden drie BMP-plots onderzocht door vrijwillige vogeltellers. De resultaten uit deze inventarisaties zijn opgenomen in deze rapportage. Aan de BMP-plots werden geen avond-/nachtbezoeken gebracht, waardoor de territoriumaantallen van nachtactieve soorten slechts indicatief zijn.

In de Dommelvallei werden 92 broedvogelsoorten vastgesteld, waarvan er 85 werden gekarteerd. Van deze gekarteerde soorten staan er twee als bedreigd op de Rode Lijst, zes als kwetsbaar en elf als gevoelig. Zwartkop, Tuinfluiter, Boomkruiper, Grasmus, Bosrietzanger en Houtduif waren het meest algemeen.

Middels een totaalvergelijking met het jaar 2016 en historische reeksen uit verschillende BMP-plots is een beeld verkregen van de ontwikkeling van de broedvogelbevolking binnen de planeenheid, die net als het landschap rijk, divers en dynamisch is. Er zijn patronen te herkennen in de populatieontwikkeling die ook op provinciale en nationale schaal spelen, zoals het verdwijnen van weide- en akkervogels en het afnemen van naalddoutspecialisten, maar ook het toenemen van struweelvogels en het verschijnen van Grauwe Klauwier, Cetti's Zanger en Rietzanger als broedvogel. Enkele opvallende lokale ontwikkelingen zijn waarschijnlijk te relateren aan landschappelijke veranderingen of laten zich lastig verklaren.

1 Inleiding

In 2025 is in opdracht van Natuurmonumenten een reeks objecten in de Dommelvallei (236,6 ha) gekarteerd op broedvogels. Deze kartering levert inzicht in de lokale avifauna door informatie te verzamelen over de aanwezigheid, verspreiding en aantallen van broedvogels. Het doel van de inventarisatie is tweeledig en dient 1) ter verantwoording voor het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL), waarin onder andere het monitoren van broedvogels in een zesjarige cyclus wordt vereist en waarvan de resultaten worden gerapporteerd aan de betreffende provincie, en 2) ten behoeve van de interne kwaliteitsbeoordelingen en beheerevaluaties van Natuurmonumenten.

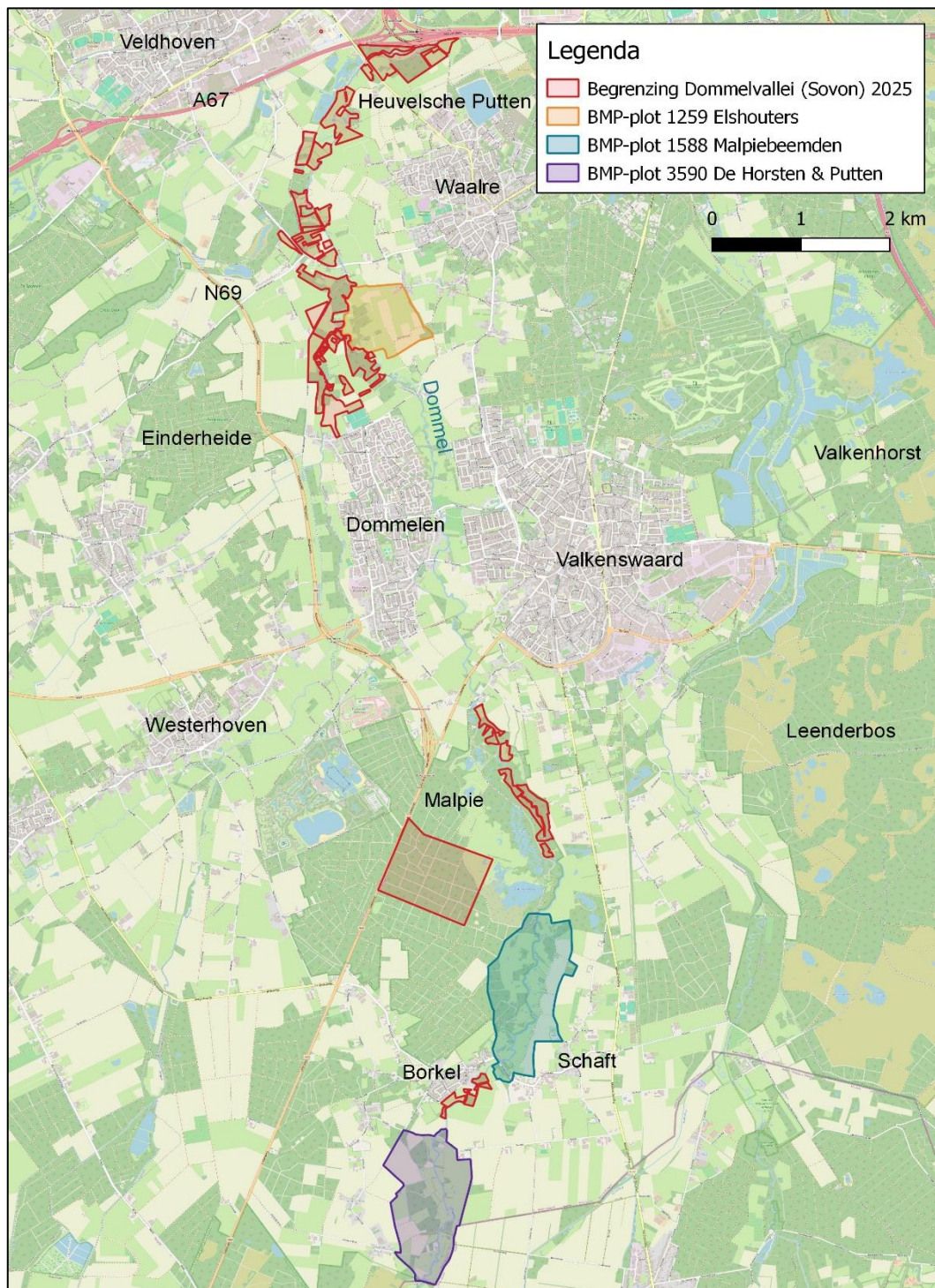
De inventarisatiewerkzaamheden in het veld werden uitgevoerd door Bas Hissel namens Sovon Vogelonderzoek Nederland. Binnen de planeenheid Dommelvallei ligt een drietal BMP-plots die in 2025 werden geïnventarieerd door vrijwillige vogeltellers. Het plot 1259 - Elshouters werd onderzocht door André Veen met hulp van Mart de Louwere en Annelies Wagter, het plot 1588 - Malpiebeemden werd onderzocht door René van Gompel en het plot 3590 - De Horsten en Putten door Henk Vercammen. De resultaten die werden verzameld zijn geïncorporeerd in deze rapportage om zo een volledig beeld te krijgen van de broedvogelbevolking in de terreinen van Natuurmonumenten. De tellers worden hartelijk bedankt voor hun bijdrage.

Rob Geraeds was contactpersoon bij Natuurmonumenten en voorzag het conceptrapport van commentaar. Jelle Postma was verantwoordelijk voor de begeleiding vanuit het Sovon-kantoor en verzorgde de collegiale check van het conceptrapport. Daarnaast wordt Sovon-collega Willem van Manen bedankt voor zijn bijdrage aan de totstandkoming van dit rapport.

2 Beschrijving van het gebied

In de provincie Noord-Brabant, onder de rook van Eindhoven, ligt de planeenheid Dommelvallei. Zoals de naam doet vermoeden betreft het terreinen in het beekdal van de Dommel. Het onderzoeksgebied is op te delen in twee clusters. De noordelijk cluster ligt ten zuiden van Veldhoven en loopt – tegen de stroomrichting van de Dommel in – vanaf knooppunt de Hogt, via de westrand van Waalre tot aan Dommelen. De zuidelijke cluster loopt van Valkenswaard in zuidelijke richting, door de Malpie, tussen Borkel en Schaft tot aan de grens met België, waar het grenst aan Natuurpark Plateaux-Hageven (figuur 1).

Figuur 1. De gekarteerde gebieden en BMP-plots in de Dommelvallei met toponiemen.

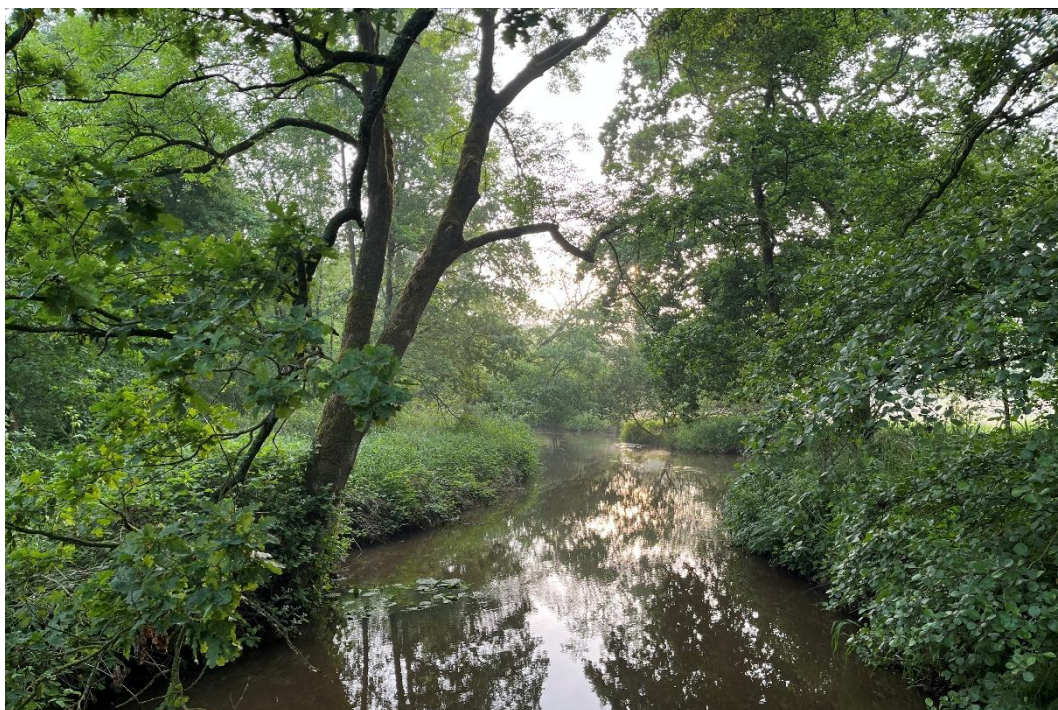
De noordelijke cluster kent een grote verscheidenheid aan biotopen. In de meest noordelijke punt, ingesloten door de A2, A67 en de Onze Lieve Vrouwendijk, ligt een verzameling terreinen die zich wellicht het beste laat typeren als kleinschalig parklandschap, wat met name te danken is de afwisseling tussen verschillende kleine landschapselementen. Langs de Dommel liggen moerassige oevers met natte moerasbossen, maar ook graslanden waardoor een druk-bereden fietspad loopt. Op wat grotere afstand van de beek zijn drogere bossen gesitueerd, waaronder kleine stukken oud eikenbos. Hieromheen liggen natte, struweelrijke graslanden met sloten en poelen waar grazers rondlopen.

In zuidwestelijke richting, tussen de Onze Lieve Vrouwendijk en Volmolen ligt een opvallend diverse reeks terreinen. De Heuvelsche Putten, een verzameling waterpartijen, worden omlijst met ruigtevegetatie en wilgenstruweel. De plassen zijn inmiddels aardig dichtgegroeid met moeras- en rietvegetatie en grotendeels aan het oog onttrokken. Rondom de putten en in zuidelijke richting ligt een kleinschalig landschap waarin kruidenrijke graslanden worden afgewisseld met struweelhagen, houtwallen en kleine bosschages. Het gebied is doorspekt met smalle afwateringssloten en met riet omzoomde poelen. Ten noorden van Volmolen wordt het open landschap meer gesloten en staan enkele broekbossen. In de natte delen domineren zwarte els en wilg, aangevuld door allerlei middelgrote struikvegetatie. De droge delen kennen een gemengde samenstelling met grove den, eik, berk en eveneens een goed ontwikkelde struiklaag.

Het landschap ten zuiden van Volmolen kent vergelijkbare elementen en ook hier gaan dichte, droge loofbossen op afstand van de Dommel over in nattere bostypen met elzen en lokaal ook populieren dicht tegen de beek aan. Zeker in het vroege voorjaar, maar ook nog altijd in juni, waren behoorlijke oppervlaktes erg nat, drassig en dichtgegroeid met braam, waardoor doorkruisen en opgave was. Ook in deze regio liggen verspreid struweelrijke graslanden tegen de bospercelen, met doorgaans scherpe, maar geregeld ook wat meer geleidelijke overgangen.

In deze regio ligt, aan de oostkant van de Dommel, het BMP-plot 'Elshouters'. Een bijzonder fraai, kleinschalig coulisselandschap grenzend aan het buitengebied, dat in 2025 werd geïnterviewd door een vrijwillige vogelteller.

De zuidelijke cluster ligt ten zuiden van Valkenswaard, zuidoostelijk van de N69. Hier liggen in de noordpunt van de Malpie natte broekbossen tegen de Dommel, welke worden afgewisseld met rietmoeras en wilgenstruweel. In de broekbossen op de zuidoever domineert zwarte els met daaronder een dichte struiklaag van waterminnende plantensoorten zoals wilg, koningsvaren en rietvegetatie. Deze bossen waren erg lastig te doorkruisen. In het vroege voorjaar waren ze namelijk nog erg nat en stonden grote delen onder water. Later in het voorjaar verdroogden deze bossen weliswaar, maar trad een weelderige plantgroei op waardoor de bodem volledig dichtgroeide. Niet verwonderlijk huisden er wilde zwijnen in deze bossen. De heldergroene kleur van de verse bladeren maakte het een bijzonder fraai landschap om doorheen te ploeteren.

Waar de bossen langs de Dommel zich laten typeren als ongerept en dynamisch, ligt op steenworp afstand, tegen de A69, een bijzonder letterlijk bosvak gekenmerkt door structuur en uniformiteit. Oude, voormalige productiebossen met hoofdzakelijk naaldbhoutsoorten worden hier doorkruist door een netwerk van rechte zandpaden. Er is sprake van een duidelijke vakverdeling waarbij verschillende dichtheden en leeftijden van dennen en sparren resulteren in zowel open bossen met een vrijwel ontbrekende struiklaag als dichte bossen waar nauwelijks doorheen te lopen is. Middels dunningen zijn kapvlaktes gecreëerd die bijdragen aan structuurvorming en op verloop ook een meer gemengd boskarakter. Loofhoutsoorten komen nauwelijks voor en groeien met name langs de randen en paden.

In de noordoostpunt gaat het dichte naaldbos scherp over in open droge heide. Door middel van selectieve kap in de bosranden wordt gepoogd hier een wat bredere overgangszone te ontwikkelen. De heide in deze uithoek is vrij sterk vergrasd met pijpenstrootje en verspreid staan enkele vliegdennen en imposante eiken. In laagtes, waarvan enkelen zo'n tien jaar geleden zijn geplagd, staat ondiep water in een reeks kleine vennen.

Het meest zuidelijk gelegen terrein van het onderzoeksgebied ligt tegen de zuidrand van het gehucht Borkel, ingesloten door de BMP-plots 'Malpiebeemden' in het noordoosten en 'De Horsten & Putten' in het zuiden (figuur 1). Het gaat hier om percelen met struweel- en ruigtevegetatie, beekbegeleidend bos met berk, els en populier, en kruidenrijk grasland.

3 Werkwijze

3.1 Methode & veldwerk

Bij het uitvoeren van het broedvogelonderzoek is de basiskarteringsmethode toegepast (van Manen 2024), gebaseerd op de door Sovon ontwikkelde Broedvogel Monitoring Project-methode (Vergeer *et al.* 2023). Hierbij zijn de meeste aanwezige soorten gekarteerd, met uitzondering van de meest algemene (Winterkoning, Merel, Roodborst, Tjiftjaf, Koolmees, Pimpelmees en Vink).

In dit rapport worden de soorten gepresenteerd volgens de systematiek van het International Ornithological Committee (IOC).

De werkwijze was gericht op het registreren van zang, balts en overige waarnemingen, waarbij veel aandacht uitging naar uitsluitende (gelijktijdige) waarnemingen. Bij roofvogels zijn nesten gezocht als de terreingesteldheid dit toeliet.

Aan het onderzoeksgebied zijn vijf integrale bezoeken gebracht in de periode maart-juni die doorgaans ruim voor zonsopgang aanvingen en doorliepen tot rond het middaguur. Per ronde werden de terreindelen verdeeld over twee of drie ochtenden bezocht, waarbij de verdeling en de volgorde waarin de terreinen werden bezocht zijn afgestemd op de aanwezigheid en piekactiviteit van relevante broedvogelsoorten. In totaal werd het onderzoeksgebied elf keer in de ochtend bezocht. Aanvullend werden twee rondes gelopen tijdens de avond- en nachturen om ook de nachttactieve soorten in kaart te brengen.

In de Dommelvallei is in totaal 62 uur en 5 minuten aan veldwerk gespendeerd, wat neerkomt op een onderzoekintensiteit van 15,7 min/ha (tabel 1). Dit is een passende onderzoekintensiteit gezien het gefragmenteerde karakter van het onderzoeksgebied, waardoor relatief veel tijd nodig is voor de verplaatsing tussen landschapssnippers. Daarnaast waren sommige terreinen slecht begaanbaar doordat ze erg nat waren en/of dichtgegroeid met wilgen- of braamstruweel. Ook was lang niet overal een dermate fijnmazig netwerk van paden aanwezig, waardoor insteken gemaakt moesten worden en percelen doorkruist.

De telgebieden lagen nabij bij de openbare weg en waren redelijk goed bereikbaar. Op plekken waar de terreingesteldheid het toeliet werd gefietst tijdens het veldwerk en om een volledige dekking te waarborgen werden aanvullend stukken gelopen.

De inspanningen binnen de drie BMP-plots in de Dommelvallei zijn weergegeven in tabel 2. Aan het plot 1259 – Elshouters (58,1 ha) werden acht bezoeken gebracht voor een duur van 25 uur en 57 minuten, wat correspondeert met een onderzoekintensiteit van 26,8 min/ha. Het plot 1588 – Malpiebeemden (124,4 ha) werd eveneens achtmaal bezocht, voor in totaal 33 uur en 20 minuten, wat neerkomt op een intensiteit van 16,1 min/ha. Het plot 3590 – De Horsten & Putten (116,3) werd eveneens acht keer bezocht, voor in totaal 27 uur en 18 minuten, waarmee de onderzoekintensiteit uitkomt op 14,1 min/ha. De BMP-plots werden niet in de avond- of nachturen bezocht, waardoor de territoriumaantallen voor nachttactieve soorten slechts indicatief zijn.

Tabel 1. Bezoektijden aan de Dommelvallei in 2025.

datum	ronde	begin	eind	bezoekduur	waarnemer	datum	ronde	begin	eind	bezoekduur	waarnemer
11 mrt	1	06:45	11:15	04:30	Bas Hissel	21 mei	4	05:20	11:20	06:00	Bas Hissel
12 mrt	1	07:00	12:30	05:30	Bas Hissel	21 mei	N	21:45	00:00	02:15	Bas Hissel
4 april	2	06:30	12:00	05:30	Bas Hissel	29 mei	4	05:05	12:30	07:25	Bas Hissel
5 april	2	09:55	13:00	03:05	Bas Hissel	18 juni	N	22:30	01:45	03:15	Bas Hissel
10 april	2	06:15	09:55	03:40	Bas Hissel	19 juni	5	06:15	10:45	04:30	Bas Hissel
1 mei	3	05:40	09:50	04:10	Bas Hissel	20 juni	5	05:00	10:30	05:30	Bas Hissel
2 mei	3	05:45	12:30	06:45	Bas Hissel						
Totaal										62u5min	

Tabel 2. Bezoektijden aan de plots Elshouters, Malpiebeemden en De Horsten & Putten in 2025.

Elshouters										
datum	begin	eind	bezoekduur	waarnemer	datum	begin	eind	bezoekduur	waarnemer	
15 maart	06:59	10:12	03:13	André Veen	14 mei	07:00	09:51	02:51	André Veen	
29 maart	07:35	10:35	03:00	André Veen	24 mei	06:03	09:16	03:13	André Veen	
13 april	07:38	10:45	03:07	André Veen	10 juni	07:00	10:18	03:18	André Veen	
26 april	06:13	09:41	03:28	André Veen	21 juni	07:12	10:59	03:47	André Veen	
Totaal										25u57m
Malpiebeemden										
datum	begin	eind	bezoekduur	waarnemer	datum	begin	eind	bezoekduur	waarnemer	
07:00	10:40	3:40	07:00	R. v. Gompel	05:15	10:00	4:45	05:15	R. v. Gompel	
06:50	10:50	4:00	06:50	R. v. Gompel	05:25	09:30	4:05	05:25	R. v. Gompel	
06:15	10:10	3:55	06:15	R. v. Gompel	04:45	09:45	5:00	04:45	R. v. Gompel	
05:40	10:00	4:20	05:40	R. v. Gompel	03:35	07:10	3:35	03:35	R. v. Gompel	
Totaal										33u20m
De Horsten & Putten										
datum	begin	eind	bezoekduur	waarnemer	datum	begin	eind	bezoekduur	waarnemer	
06:35	09:40	3:05	06:35	H. Vercammen	05:21	08:47	3:26	05:21	H. Vercammen	
06:29	09:56	3:27	06:29	H. Vercammen	05:09	08:46	3:37	05:09	H. Vercammen	
06:05	09:16	3:11	06:05	H. Vercammen	04:58	08:35	3:37	04:58	H. Vercammen	
05:41	09:05	3:24	05:41	H. Vercammen	05:03	08:34	3:31	05:03	H. Vercammen	
Totaal										27u18m

3.2 Interpretatie en verwerking van de gegevens

In het veld zijn de waarnemingen ingevoerd op een tablet in de app Avimap, waarbij voor iedere waarneming soort, locatie, tijdstip en broedcode zijn vastgelegd, inclusief de door de waarnemer afgelegde route. Na afloop zijn de data doorgestuurd naar de server van Sovon. De waarnemingen zijn automatisch geclusterd, waarbij gebruik is gemaakt van criteria die licht afwijken van de standaard BMP-criteria, vanwege het kleinere aantal bezoeken. De binnen de BMP-plots verzamelde waarnemingen zijn wel geclusterd met de BMP-criteria. Automatisch clusteren gaat in veel gevallen goed, maar resultaten moeten goed worden gecontroleerd, vooral vanwege fouten of slordigheden bij invoer in het veld. De database is zorgvuldig gecontroleerd op onzuiverheden. De clustercriteria zijn bijgesloten als metadata in de database en zijn weergegeven op de verspreidingskaarten.

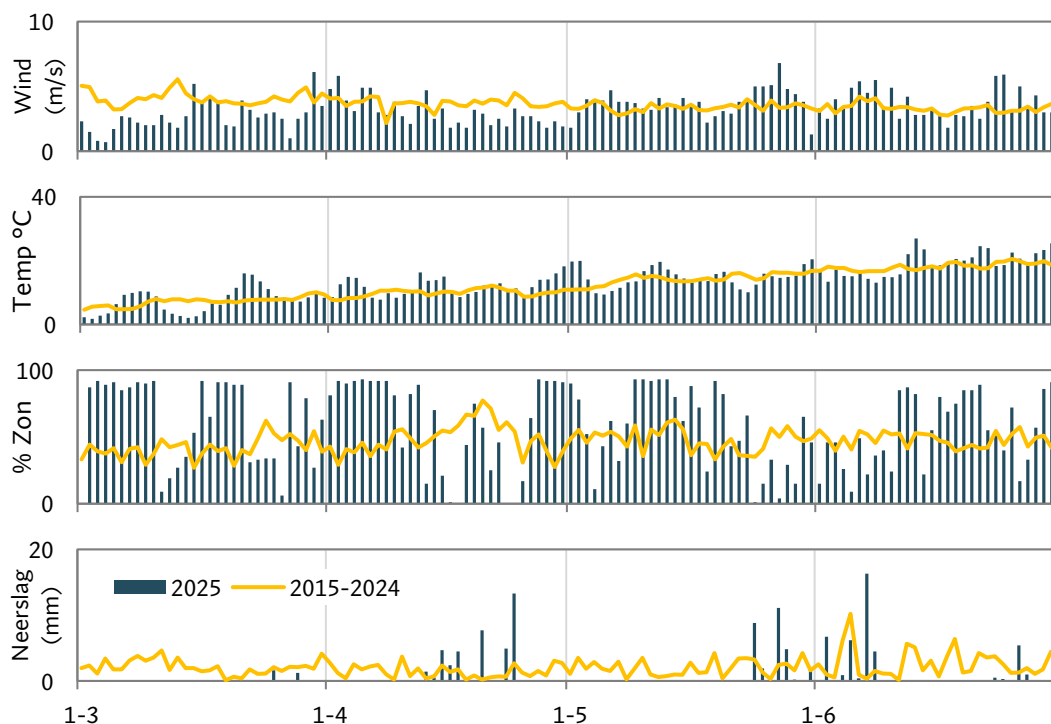
Bij een broedvogelkartering worden territoria in kaart gebracht en niet per definitie broedgevallen. De stippen op de verspreidingskaarten geven vastgestelde territoria weer,

waarbij een stip komt te liggen op de locatie van de waarneming met de hoogste broedcode of de laatste meetellende waarneming binnen het geïnterpreteerde territorium.

3.3 Weers- en andere omstandigheden

Het broedseizoen van 2025 werd voorafgegaan door een vrij zachte winter met in De Bilt 29 dagen waarop de temperatuur beneden het vriespunt kwam en twee dagen waarop het de hele dag bleef vriezen. Op slechts enkele dagen viel er sneeuw die even bleef liggen en de winter zal als geheel geen problemen hebben opgeleverd voor vogelsoorten die gevoelig zijn voor vorst en sneeuw. De hoeveelheid neerslag was deze winter iets kleiner dan gemiddeld. Waterstanden in veel gebieden weken daardoor aanvankelijk niet af van normaal. Eind februari zette echter een droge periode in die op veel plekken voortduurde tot eind mei, waardoor het voorjaar van 2025 het op twee na droogste was sinds het begin van de metingen in 1906. Het voorjaar karakteriseerde zich als zacht, zeer droog en zeer zonnig. Begin juni viel er op veel plekken vrij veel regen, maar dit compenseerde niet voor het opgelopen neerslagtekort. De neerslag beperkte zich vrijwel tot de eerste tien dagen van juni, waarna juni de op één na warmste juni sinds 1901 werd en eindigde met een hittegolf (28 juni-2 juli). De eerste twee dagen was het extreem warm met in het zuidoosten maximumtemperaturen van meer dan 35 °C.

Het weer is van invloed op de vogelactiviteit en daardoor mede bepalend voor de effectiviteit van het inventariseren. Slechte weersomstandigheden (regen, windkracht >4 Bft) kunnen leiden tot een lagere trefkans en op deze dagen is niet gekarteerd. Met de vele zonneschijn en weinig wind en neerslag, was het voorjaar van 2025 ideaal voor het inventariseren van broedvogels. In figuur 4 zijn voor het dichtstbijzijnde weerstation enkele weersvariabelen van 2025 vergeleken met de voorgaande 10 jaar.

Figuur 4. Gemiddelde windsnelheid (m/s), temperatuur (°C), percentage zonneschijn (%) en hoeveelheid neerslag (mm) per dag in 2025 en in de periode 2015-2024 in Eindhoven (KNMI).

3.4 Afwijkingen/foutendiscussie

Er hebben zich geen ongeregeldeheden voorgedaan die van invloed zouden kunnen zijn op de resultaten van de kartering.

4 Resultaten

4.1 Soorten en aantallen

In totaal werden in de Dommelvallei 92 soorten vastgesteld als broedvogel, waarvan er 85 integraal zijn gekarteerd (tabel 3). De algemene soorten Winterkoning, Roodborst, Merel, Tjiftjaf, Koolmees, Pimpelmees en Vink waren aanwezig als broedvogel maar zijn niet integraal gekarteerd. De territoriumaantallen voor nachttactieve soorten binnen de BMP-plots zijn indicatief, gezien hier geen avond-/nachtbezoek werd uitgevoerd.

Tabel 3. Broedvogels van de Dommelvallei in 2025, verdeeld over het onderzoeksgebied en de BMP-plots Elshouters, Malpiebeemden en De Horsten & Putten. De Rode Lijststatus (van Kleunen et al. 2017) is opgenomen in de kolom RL (BE = Bedreigd, KW=Kwetsbaar, GE=Gevoelig).

Soort	Dommelvallei	Elshouters	Malpiebeemden	Horsten & Putten	Totaal	N/100	RL
Gr. Canadese Gans	3		3		6	1,12	
Grauwe Gans	2				2	0,37	
Nijlgans			1		1	0,19	
Krakeend			2	1	3	0,56	
Wilde Eend	20	1	6	4	31	5,79	
Wintertaling	1				1	0,19	KW
Kuifeend	1				1	0,19	
Fazant	8	3	10	4	25	4,67	
Kwartel	1				1	0,19	
Nachtzwaluw	5				5	0,93	
Koekoek	9	1	2	5	17	3,18	KW
Holenduif	4	3	4	6	17	3,18	
Houtduif	37	4	12	16	69	12,89	
Turkse Tortel				1	1	0,19	
Waterral	2			1	3	0,56	
Waterhoen	2		2	3	7	1,31	
Meerkoet	2		2		4	0,75	
Dodaars	3				3	0,56	
Kievit		3			3	0,56	
Wulp		1		1	2	0,37	KW
Houtsnip	3		2	3	8	1,49	
Watersnip	1				1	0,19	BE
Sperwer	2				2	0,37	
Havik	2				2	0,37	
Buizerd	4	1		2	7	1,31	
Bosuil	2		1	1	4	0,75	
IJsvogel	4				4	0,75	
Middelste B. Specht	3		1		4	0,75	
Kleine Bonte Specht	9		4	2	15	2,80	
Grote Bonte Specht	28	4	6	11	49	9,15	
Zwarte Specht	1	1	1		3	0,56	
Groene Specht	8	2	3		13	2,43	
Boomvalk	1				1	0,19	KW
Grauwe Klauwier	1				1	0,19	BE
Wielewaal	4	2	1	4	11	2,05	KW

Gaai	12	2	3	4	21	3,92	
Kauw				1	1	0,19	
Zwarte Kraai	8	1	3	4	16	2,99	
Raaf			1		1	0,19	GE
Zwarte Mees	2			1	3	0,56	GE
Kuifmees	7		2		9	1,68	
Matkop	3		2	1	6	1,12	GE
Veldleeuwerik				1	1	0,19	GE
Boomleeuwerik			1		1	0,19	
Boerenzwaluw		4			4	0,75	GE
Cetti's Zanger	3				3	0,56	
Staartmees	14	1	7	3	25	4,67	
Fluiter	1				1	0,19	
Fitis	8		7	2	17	3,18	
Rietzanger				3	3	0,56	
Kleine Karekiet	32	1	11	10	54	10,09	
Bosrietzanger	25	9	21	18	73	13,63	
Spotvogel	7		2	3	12	2,24	GE
Sprinkhaanzanger			3	5	8	1,49	
Zwartkop	120	16	38	26	200	37,36	
Tuinfluiter	49	4	21	12	86	16,06	
Braamsluiper				1	1	0,19	
Grasmus	32	5	24	19	80	14,94	
Vuurgoudhaan	1			2	3	0,56	
Goudhaan	2		1	1	4	0,75	
Boomklever	17	5	5	4	31	5,79	
Boomkruiper	45	4	15	19	83	15,50	
Spreeuw	28	5	5	10	48	8,97	
Zanglijster	30	7	7	7	51	9,53	
Gr. Vliegenvanger	2		5		7	1,31	GE
Blauwborst			3		3	0,56	
Nachtegaal	1			1	2	0,37	KW
Bonte Vliegenvanger	5	1	10		16	2,99	
Zwarte Roodstaart		1			1	0,19	
Gekr. Roodstaart	3		1		4	0,75	
Roodborsttapuit	14	4	8	3	29	5,42	
Huismus		4			4	0,75	GE
Heggenmus	24	3	4		31	5,79	
Gele Kwikstaart				1	1	0,19	GE
Grote G. Kwikstaart			1		1	0,19	
Witte Kwikstaart	1	2	1		4	0,75	
Graspieper	1				1	0,19	GE
Boompieper	13		5	5	23	4,30	
Appelvink	6		1		7	1,31	
Goudvink	6	1	1		8	1,49	
Groenling	3		1		4	0,75	
Kneu	2		1		3	0,56	GE
Putter	3		1		4	0,75	
Geelgors	17	5	8	9	39	7,28	
Rietgors	6		4		10	1,87	
#Soorten	67	33	54	44	85		
#Territoria	726	111	297	241	1375		

Van de 92 vastgestelde broedvogelsoorten staan er 19 op de Rode Lijst (van Kleunen *et al.* 2017). Watersnip en Grauwe Klauwier dragen de status bedreigd. Daarnaast werden zes soorten vastgesteld met de status kwetsbaar, te weten: Wintertaling, Koekoek, Wulp, Boomvalk, Wielewaal en Nachtegaal. Met Raaf, Zwarte Mees, Matkop, Veldleeuwerik, Boerenwaluw, Spotvogel, Grauwe Vliegenvanger, Huismus, Gele Kwikstaart, Graspieper en Kneu staan eveneens elf gevoelige soorten op de lijst.

De meest algemene van de gekarteerde soorten in de Dommelvallei waren Zwartkop (200), Tuinfluiter (86), Boomkruiper (83), Grasmus (80), Bosrietzanger (73) en Houtduif (63).

4.2 Vergelijking met eerdere karteringen

De planeenheid Dommelvallei werd niet eerder op vergelijkbare wijze gekarteerd als afgelopen voorjaar, doelend op een integrale professionele kartering. Binnen de planeenheid liggen echter elf BMP-plots die de afgelopen decennia met enige regelmaat zijn onderzocht door vrijwillige vogeltellers (figuur 5).

In het jaar 2016 zijn alle BMP-plots geteld, waarbij de drie plots 't Heike, Malpiebeemden-Noord en Geitenschoor specifiek zijn aangemaakt voor deze totaaltelling. Deze gebieden werden in latere jaren niet nogmaals geteld. Voor het jaar 2016 is een totaalvergelijking opgesteld met 2025, die is weergegeven in tabel 4. In deze tabel zijn de territoriumaantallen opgenomen van de soorten die in beide jaren onderzocht zijn, binnen het oppervlak van het onderzoeksgebied dat overlapt.

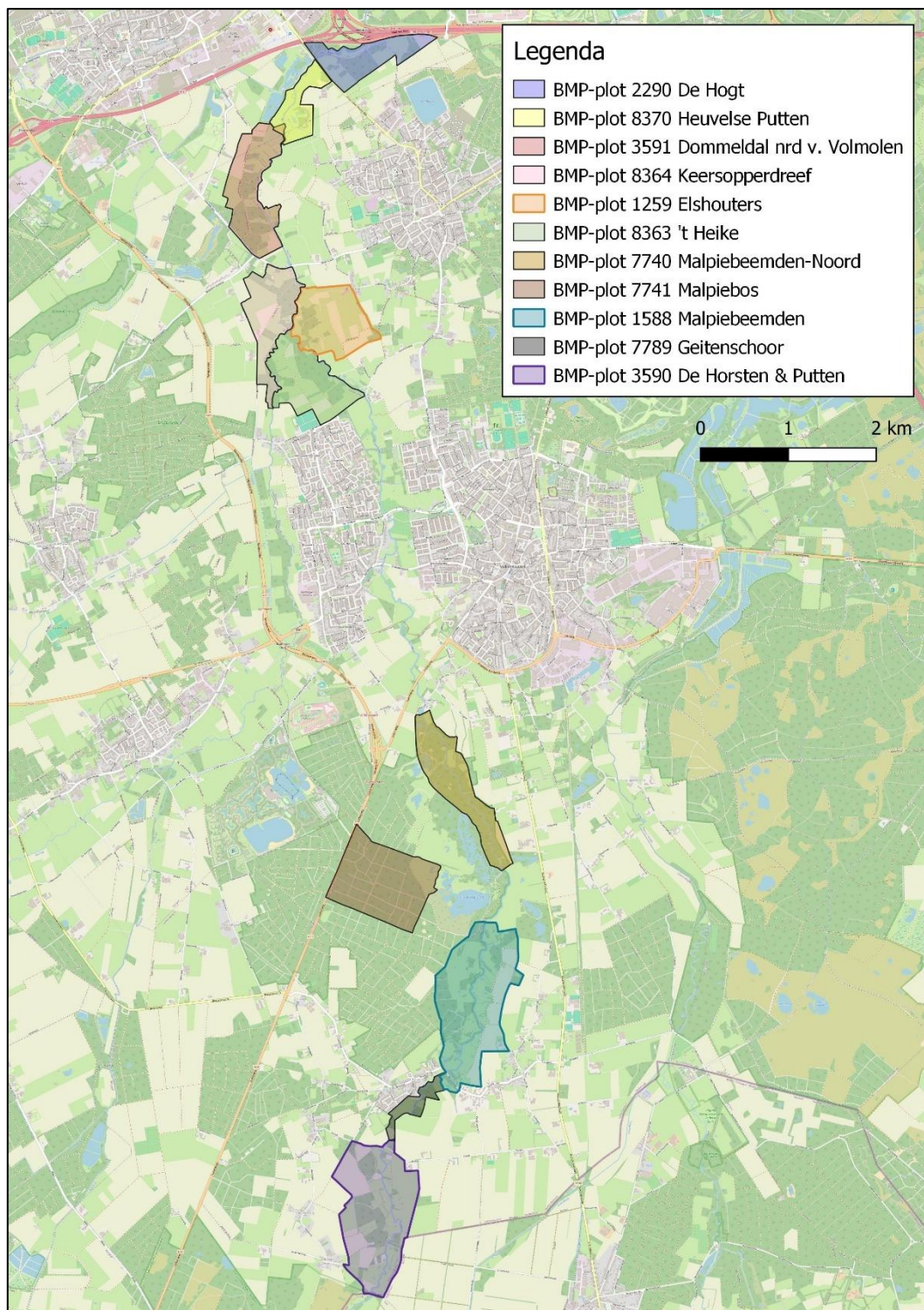
Voor BMP-plots waarvan gegevens voor meerdere jaren beschikbaar zijn, zijn vergelijkingen opgesteld voor het oppervlak binnen de plotgrenzen dat in alle jaren is onderzocht. Enkel jaargegevens die beschikbaar zijn in stipvorm zijn hiervoor bruikbaar. Wanneer enkel aantallen bekend zijn, is niet te achterhalen of de territoria binnen de overlappende begrenzing vallen of erbuiten en kunnen deze data niet worden verwerkt.

Voor BMP-plot Heuvelse Putten is de zevenjarige reeks over de periode 2016-2022 aangevuld met de aantallen uit 2025, welke worden weergegeven in tabel 5. Het plot Dommeldal nrd v. Volmolen werd onderzocht in 2016, 2020 en 2024, waaraan de aantallen uit 2025 zijn toegevoegd in tabel 6. Tabel 7 toont de beschikbare aantallen voor Keersopperdreef voor de jaren 2004, 2016 en 2025. De vergelijking voor het plot Malpiebos beslaat de jaren 2008, 2016 en 2025, zoals te zien in tabel 8.

Tabel 9, 10 en 11 tonen de vergelijkingen voor de plots Elshouters, Malpiebeemden en De Horsten & Putten die in alle jaren door vrijwillige vogeltellers zijn onderzocht.

Bij het interpreteren van vergelijkingen moet rekening gehouden worden met methodologische verschillen. Zo bestaan er behoorlijke verschillen in de tijd die aan veldwerk gespendeerd is (onderzoekintensiteit, uitgedrukt in min/ha), zowel tussen de verschillende telgebieden als tussen de verschillende jaren. Met vijf bezoeken (plus nachtbezoek), een relatief groot oppervlak en een relatief hoge karteersnelheid, ligt de onderzoekintensiteit binnen het professioneel gekarteerde gebied in 2025 op 15,7 min/ha. In de BMP-plots varieerde de onderzoekintensiteit sterk, met voor Elshouters 26,8 min/ha, Malpiebeemden 16,1 min/ha en De Horsten & Putten 14,1 min/ha. Ook de andere acht BMP-plots kennen sterk variabele tijdsinspanningen, welke ook over de jaren fluctueren, evenals het aantal bezoeken per jaar. Ook werden in sommige jaren avondrondes gelopen en in andere jaren niet. Als gevolg zijn de territoriumaantallen voor nachtactieve soorten slechts indicatief en kan de variatie in onderzoekintensiteit van invloed zijn op de resultaten.

Het is daarnaast van belang om rekening te houden met verschillen tussen waarnemers bij het interpreteren van de resultaten. Waarnemerseffecten kunnen ontstaan door verschillen in de mate van ervaring en expertise tussen waarnemers en ook de algemene inventarisatiewerkwijze waarbij sommige tellers conservatiever zijn dan anderen. In de meeste gevallen lijkt de invloed van waarnemerseffecten mee te vallen en ondergeschikt te zijn aan de grote veranderingen die de broedvogelbevolking onderging op korte termijn (jaareffecten) en lange termijn (positieve of negatieve trends). Wanneer de verschillen een reëel aantalsverloop overstijgen, dan wordt daarvan melding gemaakt in de tekst.

Figuur 5. BMP-plots binnen planeenheid Dommelvallei.

Tabel 4. Verandering van de broedvogelbevolking in de Dommelvallei in 2016 (BMP) en 2025, met het totaal aantal soorten en territoria voor enkel de soorten die in beide jaren zijn geteld.

Soort	2016	2025	Soort	2016	2025
Grote Canadese Gans	2	6	Kuifmees	22	9
Grauwe Gans	2	2	Matkop	22	6
Knobbelzwaan	1	0	Boomleeuwerik	3	1
Nijlgans	1	1	Veldleeuwerik	3	1
Krakeend	7	3	Boerenwaluw	6	4
Wilde Eend	18	31	Huiswaluw	6	0
Soepeend	1	0	Cetti's Zanger	0	3
Wintertaling	1	1	Staartmees	28	24
Kuifeend	2	1	Fitis	89	16
Patrijs	2	0	Fluiter	1	1
Kwartel	1	1	Rietzanger	0	3
Fazant	32	24	Kleine Karekiet	51	54
Dodaars	1	3	Bosrietzanger	54	72
Wespendief	3	0	Spotvogel	5	12
Sperwer	3	2	Sprinkhaanzanger	17	8
Havik	1	2	Zwartkop	175	194
Zwarte Wouw	1	0	Tuinfluiter	89	79
Buizerd	4	7	Braamsluiper	0	1
Waterral	4	3	Grasmus	99	75
Waterhoen	14	7	Vuurgoudhaan	0	3
Meerkoet	4	4	Goudhaan	36	4
Scholekster	2	0	Boomklever	33	31
Kievit	8	3	Boomkruiper	82	83
Houtsnip	16	8	Spreeuw	91	48
Watersnip	0	1	Zanglijster	75	51
Wulp	4	2	Grote Lijster	1	0
Holenduif	30	17	Grauwe Vliegenvanger	1	7
Houtduif	67	67	Blauwborst	8	3
Turkse Tortel	0	1	Nachtegaal	0	2
Koekoek	11	17	Bonte Vliegenvanger	5	16
Bosuil	6	4	Zwarte Roodstaart	2	1
Nachtzwaluw	2	5	Gekraagde Roodstaart	6	4
IJsvogel	7	4	Roodborsttapuit	34	27
Middelste Bonte Specht	1	4	Huismus	15	4
Kleine Bonte Specht	14	15	Heggenmus	46	30
Grote Bonte Specht	39	48	Gele Kwikstaart	1	1
Zwarte Specht	3	3	Grote Gele Kwikstaart	0	1
Groene Specht	10	13	Witte Kwikstaart	8	4
Torenvalk	2	0	Graspieper	2	1
Boomvalk	1	1	Boompieper	44	23
Grauwe Klauwier	0	1	Appelvink	2	7
Wielewaal	7	11	Goudvink	6	8
Gaai	23	21	Groenling	7	4
Kauw	15	1	Kneu	3	3
Zwarte Kraai	28	16	Putter	4	4
Raaf	0	1	Geelgors	45	37
Zwarte Mees	15	3	Rietgors	8	9
#Soorten	84	85	#Territoria	1651	1344

Tabel 5. Veranderingen van de broedvogelbevolking in BMP-plot Heuvelse Putten in de periode 2016-2025. * = indicatief territoriumaantal, soort niet structureel onderzocht.

Soort	'16	'17	'18	'19	'20	'21	'22	'25	Soort	'16	'17	'18	'19	'20	'21	'22	'25
Gr. Canadese Gans	1	2	1	1	1	2	1	3	Zwarte Kraai	1	0	1	1	0	0	0	1
Grauwe Gans	0	0	0	1	1	1	0	1	Matkop	1	0	0	1	1	1	0	0
Nijlgans	0	0	0	0	1	1	0	0	Staartmees	1	1	1	0	0	0	1	1
Krakeend	1	1	0	1	1	1	1	0	Fitis	0	0	0	2	1	1	0	2
Wilde Eend	2	3	2	3	2	4	2	5	Kleine Karekiet	8	6	6	7	8	3	6	8
Soepeend	1	0	0	0	0	0	0	0	Bosrietzanger	4	5	3	4	3	3	1	3
Patrijs	0	0	0	0	1	0	0	0	Spotvogel	1	0	0	0	1	0	0	2
Kwartel*	1	0	0	0	0	0	0	0	Sprinkhaanzanger	0	1	0	0	0	0	0	0
Fazant	2	2	5	5	5	2	5	1	Zwartkop	5	7	5	6	8	4	6	6
Dodaars	0	2	0	0	0	0	0	1	Tuinfluit	3	2	0	4	2	3	1	4
Buizerd	0	0	0	0	0	0	1	1	Grasmus	6	5	3	9	5	7	8	4
Waterral	1	0	0	0	0	0	0	0	Boomkruiper	0	1	1	2	2	1	0	2
Waterhoen	1	1	1	0	1	0	1	0	Spreeuw	1	0	0	0	1	1	0	7
Meerkoet	2	2	2	1	1	1	2	1	Zanglijster	1	1	0	0	0	0	1	0
Holenduif	0	0	1	0	0	0	0	0	Blauwborst	1	0	0	0	0	0	0	0
Houtduif	1	0	2	2	1	1	1	3	Roodborsttapuit	3	2	1	4	3	0	0	4
Koekoek	0	1	1	0	1	1	1	1	Heggenmus	2	0	2	1	0	1	1	2
IJsvogel	1	0	1	1	0	0	0	1	Boompieper	1	1	0	1	0	0	0	0
Middelste B. Specht	0	0	0	0	0	0	0	1	Groenling	0	0	0	0	0	0	0	1
Grote Bonte Specht	0	0	1	0	0	0	1	1	Kneu	0	0	0	0	0	0	0	1
Groene Specht	0	2	1	1	1	0	0	1	Putter	0	0	0	1	1	1	0	1
Torenvalk	1	0	0	0	0	0	0	0	Geelgors	2	1	3	5	1	4	1	3
Gaai	1	0	0	0	1	0	0	0	Rietgors	0	0	0	1	1	1	0	2
#Soorten	29	21	21	24	27	22	19	31	#Territoria	57	49	44	65	56	45	42	75

Tabel 6. Veranderingen van de broedvogelbevolking in BMP-plot Dommeldal nrd v. Volmolen in 2016, 2020, 2024 en 2025. * = indicatief territoriumaantal, soort niet structureel onderzocht.

Soort	'16	'20	'24	'25	Soort	'16	'20	'24	'25
Grauwe Gans	0	0	1	0	Grote Lijster	0	1	0	0
Nijlgans	0	1	1	0	Bosrietzanger	4	11	9	6
Krakeend	1	0	0	0	Kleine Karekiet	8	8	2	10
Wilde Eend	0	0	2	1	Spotvogel	0	0	1	0
Wespendief	1	0	0	0	Grasmus	11	11	10	9
Havik	1	0	0	0	Tuinfluit	12	16	17	7
Sperwer	1	0	1	0	Zwartkop	13	20	22	17
Buizerd	0	0	1	0	Fluit	1	0	0	0
Boomvalk	0	0	0	1	Fitis	2	1	1	0
Fazant	3	4	4	5	Goudhaan	1	0	0	0
Waterhoen	0	1	1	0	Bonte Vliegenvanger	0	0	1	0
Houtsnip*	3	2	0	0	Staartmees	3	3	1	3
Holenduif	4	2	2	1	Matkop	2	3	0	0
Houtduif	5	5	4	3	Boomklever	2	3	2	2
Koekoek	1	0	3	1	Boomkruiper	10	7	8	8
IJsvogel	0	0	0	2	Wielewaal	1	2	1	0
Bosuil*	1	2	2	0	Grauwe Klauwier	0	0	1	0
Groene Specht	1	0	2	1	Gaai	5	3	2	2
Zwarte Specht	1	0	0	0	Kauw	0	0	1	0

Grote Bonte Specht	2	2	2	4	Zwarte Kraai	4	6	2	1
Middelste Bonte Specht	0	0	1	0	Spreeuw	4	7	2	5
Kleine Bonte Specht	2	2	1	0	Groenling	1	1	0	0
Boompieper	1	3	0	1	Putter	3	0	0	0
Witte Kwikstaart	0	1	0	0	Kneu	1	0	0	0
Heggenmus	8	6	6	7	Appelvink	0	1	1	0
Blauwborst	1	0	0	0	Goudvink	0	0	0	1
Nachtegaal	0	0	0	1	Geelgors	3	5	7	4
Roodborsttapuit	1	1	2	1	Rietgors	0	0	1	0
Zanglijster	6	3	2	4					
#Soorten	39	32	38	27	#Territoria	135	144	130	108

Tabel 7. Veranderingen van de broedvogelbevolking in BMP-plot Keersopperdreef in 2004, 2016 en 2025. * = indicatief territoriumaantal, niet structureel onderzocht. Ng = niet geteld.

Soort	2004	2016	2025	Soort	2004	2016	2025
Wilde Eend	0	0	4	Kleine Karekiet	12	2	1
Fazant	9	0	0	Bosrietzanger	11	4	4
Wespendief	0	1	0	Spotvogel	3	0	1
Sperwer	0	0	1	Zwartkop	28	19	28
Havik	0	0	1	Tuinfluiter	18	9	6
Buizerd	1	0	2	Grasmus	9	1	5
Waterhoen	1	1	1	Vuurgoudhaan	0	0	1
Meerkoet	1	0	0	Boomklever	3	2	4
Houtsnip	0	7	0	Boomkruiper	9	3	9
Holenduif	2	4	0	Spreeuw	0	0	3
Houtduif	Ng	8	9	Zanglijster	11	6	9
Koekoek	2	1	2	Grauwe Vliegenvanger	0	0	1
Bosuil	0	1	0	Nachtegaal	2	0	0
Middelste Bonte Specht	0	0	1	Gekraagde Roodstaart	0	0	1
Kleine Bonte Specht	2	2	3	Roodborsttapuit	2	2	2
Grote Bonte Specht	4	4	5	Ringmus	1	0	0
Zwarte Specht	1	0	0	Heggenmus	11	2	5
Groene Specht	1	2	2	Witte Kwikstaart	1	0	0
Wielewaal	2	1	0	Boompieper	0	1	2
Gaai	3	2	4	Appelvink	0	0	1
Zwarte Kraai	5	4	3	Goudvink	0	0	1
Matkop	2	1	2	Groenling	1	0	0
Staartmees	Ng	2	2	Putter	0	0	1
Fitis	Ng	3	0	Geelgors	1	2	3
#Soorten	30	26	33	#Territoria	159	87	119

Tabel 8. Veranderingen van de broedvogelbevolking in BMP-plot Malpiebos in 2008, 2016 en 2025. * = indicatief territoriumaantal, soort niet structureel onderzocht.

Soort	2008	2016	2025	Soort	2008	2016	2025
Grauwe Gans	0	1	0	Staartmees	1	3	2
Krakeend	1	0	0	Fitis	13	27	4
Wilde Eend	1	0	4	Sprinkhaanzanger	2	1	0
Wintertaling	0	0	1	Zwartkop	5	8	6
Kuifeend	0	0	1	Tuinfluiter	1	0	0
Kwartel*	0	0	1	Grasmus	1	1	0
Dodaars	0	0	2	Vuurgoudhaan	1	0	0

Sperwer	0	0	1	Goudhaan	20	18	2
Havik	0	0	1	Boomklever	0	5	0
Meerkoet	0	0	1	Boomkruiper	8	10	4
Houtsnip*	0	2	2	Zanglijster	3	5	4
Watersnip	0	0	1	Grote Lijster	1	0	0
Holenduif	0	1	0	Gekraagde Roodstaart	3	0	2
Houtduif	9	7	5	Roodborsttapuit	2	3	3
Koekoek	1	1	1	Heggenmus	1	1	0
Bosuil*	1	1	0	Witte Kwikstaart	0	0	1
Nachtzwaluw*	1	2	5	Graspieper	1	0	0
Grote Bonte Specht	3	5	2	Boompieper	20	12	9
Zwarte Specht	0	1	0	Appelvink	0	0	1
Gaai	2	3	1	Goudvink	0	0	1
Zwarte Kraai	2	1	0	Kneu	1	2	1
Zwarte Mees	17	11	2	Kruisbek	1	0	0
Kuifmees	15	15	6	Geelgors	1	0	0
Matkop	3	2	0	Rietgors	1	0	1
Boomleeuwerik	0	1	0				
#Soorten	32	28	31	#Territoria	143	150	78

Tabel 9. Veranderingen van de broedvogelbevolking in BMP-plot Elshouters in de periode 2011-2025. * = indicatief territoriumaantal, soort niet structureel onderzocht.

Soort	'11	'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19	'20	'21	'22	'23	'24	'25
Grote Canadese Gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Grauwe Gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0
Nijlgans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Wilde Eend	2	1	1	1	1	3	2	2	1	0	1	1	1	1	1
Patrijs	2	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Fazant	3	1	2	3	2	1	2	3	5	3	2	4	4	2	3
Kwartel	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Koekoek	1	1	0	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Holenduif	1	0	1	1	1	2	3	0	3	2	0	2	3	1	3
Houtduif	4	8	1	4	6	4	6	4	5	6	7	5	6	6	4
Turkse Tortel	0	0	0	0	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Waterhoen	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Dodaars	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Scholekster	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0
Kievit	8	2	1	3	2	4	3	1	2	3	4	0	2	2	3
Wulp	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Houtsnip	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sperwer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Buizerd	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
Steenuil	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
IJsvogel	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Middelste B. Specht	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Kleine Bonte Specht	0	0	1	1	0	0	1	0	0	2	2	1	0	0	0
Grote Bonte Specht	3	2	1	3	3	4	3	3	4	5	2	3	6	4	4
Zwarte Specht	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Groene Specht	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	0	2
Boomvalk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Wielewaal	1	1	0	0	1	0	1	2	2	1	2	1	4	1	2

Gaai	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2
Ekster	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Zwarte Kraai	5	1	2	3	1	1	1	3	2	3	1	4	3	1	1
Zwarte Mees	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Matkop	1	0	2	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0
Pimpelmees	6	6	9	16	3	9	10	6	7	6	5	11	7	12	12
Koolmees	10	9	8	9	6	7	8	12	10	8	13	9	10	8	9
Veldleeuwerik	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Boerenwaluw	4	4	1	1	1	6	5	2	4	12	2	3	2	3	4
Huiswaluw	1	1	10	10	7	6	6	5	2	1	0	3	0	8	0
Cetti's Zanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Staartmees	1	0	2	0	1	2	1	1	1	3	0	1	3	2	1
Fitis	9	3	2	3	0	2	0	0	1	2	1	2	0	0	0
Tjiftjaf	17	14	12	18	20	15	11	10	13	10	13	12	18	13	16
Kleine Karekiet	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	1
Bosrietzanger	7	4	0	4	5	2	1	5	0	8	6	7	9	7	9
Spotvogel	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprinkhaanzanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Zwartkop	12	9	11	12	13	16	15	9	12	16	11	12	11	18	16
Tuinfluit	7	5	7	4	7	6	5	7	4	6	3	7	6	5	4
Grasmus	15	10	8	10	9	9	8	3	8	7	7	6	7	8	5
Winterkoning	14	13	10	17	15	17	15	15	12	11	12	14	17	17	13
Boomklever	1	1	1	1	2	2	1	1	3	3	3	4	4	3	5
Boomkruiper	4	4	2	6	4	7	1	4	2	1	7	6	7	3	4
Spreeuw	5	1	4	2	4	16	3	2	2	1	2	4	3	3	5
Zanglijster	2	2	1	1	1	4	2	3	2	4	3	6	4	7	7
Grote Lijster	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Merel	9	10	8	9	8	11	11	8	9	10	8	14	10	10	10
Grauwe Vliegenvanger	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roodborst	2	6	4	7	10	11	6	4	4	6	8	10	8	12	14
Bonte Vliegenvanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Zwarte Roodstaart	2	0	1	0	1	2	0	0	2	0	1	1	1	1	1
Roodborsttapuit	9	6	6	5	9	7	4	4	4	5	6	8	4	5	4
Huismus	15	6	6	3	6	10	4	6	6	10	10	4	4	6	4
Heggenmus	5	5	6	6	5	3	4	1	3	7	6	3	2	3	3
Gele Kwikstaart	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	2	3	0	0	0
Witte Kwikstaart	3	2	4	1	1	2	1	2	0	1	0	2	0	0	2
Graspieper	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3	0	1	0
Boompieper	0	0	0	0	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Vink	14	15	12	13	9	15	14	10	16	13	12	14	19	17	15
Appelvink	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Goudvink	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
Groenling	4	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Kneu	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Putter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	2	7	0
Geelgors	1	3	3	3	3	6	5	7	7	6	7	6	6	7	5
Rietgors	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Soorten	45	37	38	40	42	43	41	36	43	41	41	45	42	45	40
Territoria	221	162	155	189	179	225	172	151	171	193	180	208	206	217	200

Tabel 10. Veranderingen van de broedvogelbevolking in BMP-plot Malpiebeemden in de periode 2009- 2025. * = indicatief territoriumaantal, soort niet structureel onderzocht.

Soort	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19	'20	'21	'22	'23	'24	'25
Grote Canadese Gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	3	4	3
Grauwe Gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Soepgans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Knobbelzwaan	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Nijlgans	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	2	2	2	1
Krakeend	1	1	1	2	2	2	3	3	2	3	4	1	3	2	2	2	2
Wilde Eend	10	6	6	6	6	7	8	4	6	6	5	6	5	7	4	6	6
Soepeend	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wintertaling	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Kuifeend	0	2	0	1	1	2	1	1	0	2	1	1	0	0	0	0	0
Patrijs	2	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Fazant	9	10	12	12	8	12	9	9	7	6	10	9	11	9	7	8	10
Kwartel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Nachtzwaluw	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Koekoek	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3	3	2
Holenduif	5	5	7	4	4	6	4	5	5	8	4	9	3	7	8	8	4
Houtduif	18	19	13	20	15	18	16	14	9	20	23	14	16	18	19	18	12
Zomertortel	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Turkse Tortel	1	2	1	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0
Waterral	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	3	0
Waterhoen	4	3	4	1	1	3	3	5	6	3	5	2	1	0	1	3	2
Meerkoet	1	0	1	2	1	2	1	0	0	0	1	1	0	1	1	3	2
Dodaars	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Scholekster	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kievit	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0
Houtsnip	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	0	2
Watersnip	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Buizerd	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	1	0
Kerkuil	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ransuil	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Bosuil	2	2	1	1	2	1	1	1	3	1	1	1	1	1	0	1	1
IJsvogel	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	2	0	1	1	0	0
Middelste B. Specht	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	1
Kleine Bonte Specht	3	3	3	7	3	5	3	4	5	5	4	3	5	3	5	5	4
Grote Bonte Specht	6	7	8	7	10	6	8	9	10	9	9	11	7	7	6	7	6
Zwarte Specht	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Groene Specht	2	3	3	4	4	2	2	2	2	1	3	1	2	2	2	3	3
Torenvalk	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Boomvalk	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wielewaal	3	4	3	3	2	1	1	1	2	0	1	1	0	1	0	0	1
Gaai	3	4	4	4	4	4	5	5	4	5	5	4	4	6	7	7	3
Ekster	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0
Kauw	3	3	2	4	2	0	1	4	10	6	8	9	4	3	1	3	0
Zwarte Kraai	9	11	7	7	6	8	5	5	9	3	5	4	3	3	3	2	3
Raaf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Zwarte Mees	4	3	2	3	1	3	2	2	0	1	2	4	1	1	1	0	0
Kuifmees	1	4	4	6	6	5	6	6	5	4	5	5	3	5	4	3	2
Matkop	7	6	7	6	7	7	5	4	4	6	4	6	5	6	8	6	2

Pimpelmees	20	20	21	24	32	26	26	33	32	19	33	24	35	25	27	25	25
Koolmees	26	41	32	33	34	33	33	33	42	34	44	35	38	26	28	25	24
Boomleeuwerik	0	0	1	1	1	0	1	1	1	0	0	3	2	0	0	1	1
Staartmees	7	7	9	9	12	6	9	8	6	11	6	6	9	6	6	8	7
Fitis	23	18	31	26	26	21	19	21	24	12	16	12	10	5	9	12	7
Tjiftjaf	36	44	58	61	46	50	58	49	51	36	51	42	40	40	46	44	59
Kleine Karekiet	3	5	10	11	12	12	13	8	13	14	13	14	12	9	11	6	11
Bosrietzanger	14	0	19	13	17	17	21	22	12	15	13	24	12	18	19	14	21
Spotvogel	1	4	2	2	1	2	0	2	0	1	1	0	1	1	4	3	2
Sprinkhaanzanger	7	7	7	8	10	7	8	8	5	6	4	4	4	6	5	4	3
Zwartkop	31	31	35	36	33	34	33	38	37	37	45	37	34	33	24	37	38
Tuinfluit	20	22	25	18	21	25	25	18	17	22	19	16	24	28	24	24	21
Grasmus	30	27	33	27	24	29	26	26	28	23	27	23	20	15	19	20	24
Vuurgoudhaan	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Goudhaan	4	8	3	6	6	6	6	5	7	4	3	4	1	1	3	1	1
Winterkoning	43	26	27	31	24	39	43	50	42	36	39	41	39	34	32	28	24
Boomklever	2	3	4	3	4	5	5	5	6	5	8	7	3	4	4	7	5
Boomkruiper	21	18	18	19	21	18	28	25	18	14	21	17	19	18	21	23	15
Spreeuw	8	6	8	16	11	16	14	17	13	13	14	17	13	5	4	5	5
Zanglijster	8	10	8	16	11	11	14	22	11	11	18	14	17	14	10	11	7
Grote Lijster	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	2	1	1	1	1	1	0
Merel	21	32	23	31	29	22	28	26	18	14	17	19	24	18	19	25	21
Gr. Vliegenvanger	0	0	3	0	1	0	2	1	2	1	3	2	2	0	1	3	5
Roodborst	15	13	15	14	12	18	19	25	25	23	20	28	24	26	27	31	27
Blauwborst	0	4	3	1	2	0	4	5	6	3	3	6	5	5	3	3	3
Bonte Vliegenvanger	0	0	1	1	0	0	2	3	4	1	1	3	7	4	9	6	10
Gekr. Roodstaart	2	0	0	1	0	1	1	4	2	1	1	0	1	1	1	1	1
Roodborsttapuit	8	8	10	7	4	6	6	6	8	7	9	7	4	5	5	6	8
Huismus	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	1	3	5	3	1	0
Heggenmus	14	15	7	9	5	9	8	14	17	9	11	13	11	8	8	10	4
Gr. Gele Kwikstaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Witte Kwikstaart	1	4	2	2	2	2	0	1	3	2	2	3	2	2	1	2	1
Boompieper	2	4	7	5	9	9	12	10	7	5	9	5	4	3	4	5	5
Vink	32	32	35	46	32	34	34	30	34	29	30	31	29	24	34	29	36
Appelvink	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Goudvink	0	0	1	1	0	1	1	3	4	2	2	3	1	3	3	2	1
Groenling	0	1	3	1	1	4	2	2	2	2	1	1	1	0	2	2	1
Kneu	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	3	1	1
Kruisbek	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Putter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	4	1
Geelgors	0	2	2	6	5	7	8	9	7	8	7	11	8	9	7	9	8
Rietgors	3	3	7	10	4	4	3	4	5	3	3	5	1	3	4	6	4
Soorten	57	59	70	66	64	63	64	63	59	63	65	63	64	65	65	63	61
Territoria	510	527	583	615	555	586	613	632	612	528	612	585	549	504	531	548	513

Tabel 11. Veranderingen van de broedvogelbevolking in BMP-plot De Horsten & Putten in de periode 2004-2025. * = indicatief territoriumaantal, soort niet structureel onderzocht.

Soort	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19	'20	'21	'22	'23	'24	'25
Grote Canadese Gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Grauwe Gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0
Knobbelzwaan	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Nijlgans	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0
Krakeend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Wilde Eend	8	14	10	10	14	12	9	9	10	10	7	5	6	12	9	5	4	2	3	3	5	4
Soepeend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Wintertaling	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Kuifeend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Patrijs	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fazant	6	10	8	14	10	10	9	8	9	5	11	12	12	12	8	9	10	9	7	6	6	4
Koekoek	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	3	2	3	1	2	2	5
Holenduif	7	7	7	4	2	3	2	4	6	5	4	4	7	4	6	4	6	5	9	6	7	6
Houtduif	10	12	16	16	13	18	13	10	11	15	18	12	15	15	17	13	14	22	17	18	15	16
Zomertortel	0	1	0	1	0	0	0	0	3	0	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Turkse Tortel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Waterral	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
Waterhoen	7	6	8	9	13	9	4	3	6	1	6	5	6	8	4	5	5	1	1	1	2	3
Meerkoet	0	0	1	0	2	3	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dodaars	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Scholekster	1	0	0	2	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Kievit	2	4	3	3	4	4	5	2	0	1	2	2	2	2	2	0	0	0	1	2	1	0
Wulp	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1	1	1	1	0	1
Houtsnip	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	3
Sperwer	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Havik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Buizerd	2	2	2	1	2	1	1	0	1	1	2	1	1	2	1	2	2	3	2	1	3	2
Bosuil	1	2	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1	2	0	0	0	0	0	1	0	1	1
IJsvogel	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	2	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Middelste B. Specht	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kleine Bonte Specht	3	2	1	1	1	1	3	5	6	4	4	6	5	5	4	7	5	6	3	4	3	2
Grote Bonte Specht	5	5	7	8	7	8	7	8	12	11	6	8	9	11	7	9	14	12	13	12	11	11
Zwarte Specht	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Groene Specht	3	2	2	3	4	4	4	2	3	2	1	1	2	2	2	3	4	5	2	2	2	0
Torenvalk	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Grauwe Klauwier	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Wielewaal	1	1	2	1	1	1	2	1	2	0	1	1	1	1	1	1	1	3	4	4	2	4
Gaai	3	4	2	2	1	3	3	3	1	3	3	4	4	6	3	4	4	4	4	5	4	4
Ekster	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Kauw	2	2	0	2	3	1	3	2	4	0	6	8	9	7	7	1	1	2	1	1	2	1
Zwarte Kraai	9	15	19	16	15	16	13	11	11	10	11	8	9	9	11	4	2	4	6	5	4	4
Raaf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Zwarte Mees	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Kuifmees	2	2	1	2	2	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0	2	0	0	1	0	0
Matkop	4	2	2	4	5	4	5	7	6	5	6	6	5	3	6	1	3	2	3	0	0	1
Pimpelmees	14	18	15	18	23	19	22	13	14	18	18	18	15	14	13	16	14	16	14	17	20	17
Koolmees	22	33	39	31	30	30	34	21	21	25	17	17	26	25	22	23	26	30	31	25	22	25
Boomleeuwerik	0	0	0	0	0	1	1	0	2	1	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Veldleeuwerik	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	3	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Boerenwaluw	1	2	2	2	2	3	1	2	2	0	0	1	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Staartmees	6	3	2	4	7	3	2	2	4	4	3	5	1	3	3	1	3	2	3	3	4	3
Fitis	28	18	20	23	14	14	14	28	16	14	26	25	19	12	11	2	5	3	4	9	6	2
Tjiftjaf	42	30	30	35	32	29	36	34	39	32	30	33	40	35	32	27	29	31	28	33	34	34
Rietzanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	3
Kleine Karekiet	1	1	3	4	9	11	12	15	15	12	9	21	13	6	10	6	5	4	12	5	2	10
Bosrietzanger	8	8	4	9	14	13	13	18	11	10	14	9	11	13	17	9	8	12	12	10	16	18
Spotvogel	7	8	4	2	3	2	4	4	1	0	2	3	0	1	0	0	1	1	2	0	0	3
Sprinkhaanzanger	0	0	0	0	0	0	1	4	6	7	5	11	8	7	2	3	3	0	0	0	4	5
Zwartkop	34	38	32	33	26	30	30	36	32	37	41	41	40	36	38	22	26	30	25	26	27	26
Tuinfluit	20	21	25	22	12	23	20	31	22	17	35	23	28	19	21	15	21	13	14	15	14	12
Braamsluiper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Grasmus	21	17	20	16	10	21	18	28	25	20	33	44	31	26	29	15	19	22	11	21	17	19
Vuurgoudhaan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Goudhaan	4	5	4	5	4	4	7	5	4	7	4	8	12	6	8	3	5	3	1	1	0	1
Winterkoning	51	38	57	53	42	33	24	27	33	30	47	47	55	47	37	21	28	31	35	27	28	34
Boomklever	1	0	1	1	1	1	1	0	4	5	4	5	5	3	5	1	4	5	2	4	1	4
Boomkruiper	23	17	20	24	20	22	18	19	18	14	18	16	13	15	19	8	15	17	20	19	20	19
Spreeuw	12	13	8	1	12	10	11	12	21	16	14	18	24	21	18	9	6	12	7	11	11	10
Zanglijster	8	14	9	10	12	12	12	7	6	9	10	13	14	7	7	6	5	9	6	6	5	7
Grote Lijster	2	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	2	2	1	2	0
Merel	21	26	33	30	25	24	19	27	26	31	22	34	37	31	27	13	15	20	23	23	19	21
Gr. Vliegenvanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Roodborst	26	35	41	40	34	28	22	19	17	13	26	16	19	22	16	15	21	20	18	15	20	21
Blauwborst	0	2	0	0	1	6	6	6	5	5	3	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0
Nachtegaal	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Bonte Vliegenvanger	0	2	1	1	0	0	0	0	1	0	2	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Gekr. Roodstaart	1	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3	0	0	2	0	0	0	0	0
Roodborsttapuit	3	4	2	4	4	2	3	4	9	4	6	5	7	3	3	3	8	2	2	3	6	3
Ringmus	9	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Heggenmus	13	16	15	15	13	9	7	3	4	4	4	10	11	9	8	1	2	3	1	2	1	0
Gele Kwikstaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Witte Kwikstaart	4	4	2	1	3	3	4	3	1	3	5	4	5	4	3	1	3	0	1	0	4	0
Graspieper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Boompieper	13	11	10	10	2	4	7	13	10	6	10	9	12	6	2	1	3	3	3	1	7	5
Vink	46	52	68	43	41	51	45	42	44	39	35	40	37	38	35	21	29	31	27	29	30	32
Goudvink	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	2	1	2	0	0	1	0	0	0	0
Groenling	2	0	3	3	2	1	2	1	2	2	1	2	2	3	4	0	1	1	3	1	2	0
Kneu	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Putter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Geelgors	2	2	1	1	2	3	4	12	12	16	20	20	21	17	19	9	13	13	12	12	11	9
Rietgors	0	0	0	0	0	0	3	5	10	5	6	6	3	3	3	1	0	0	0	0	1	0

4.3 Soortbesprekingen

In deze paragraaf worden enkele schaarse, bedreigde, noemenswaardige en karakteristieke soorten van de planeenheid Dommelvallei besproken. Territoria binnen de grenzen van de BMP-plots zijn hierin niet opgenomen.

Wintertaling, N=1

Het gros van de Wintertalingen in Nederland broedt bij vennen op hoge zandgronden. De aantallen schommelen sterk van jaar tot jaar, waarbij ze hoger zijn na zachte winters gevolgd door een nat voorjaar (Sovon 2018). Ondanks dat de terreinen langs de Dommel gedurende het voorjaar aardig verdroogden, waren ze aan het begin van het broedseizoen relatief nat en stond er voldoende water in de plassen en poelen. In maart en april waren meerdere paren van Wintertaling aanwezig op de Heuvelsche Putten en een kleine, tegen een bosrand gelegen pool ten noorden van Volmolen. Later werden hier geen vogels meer aangetroffen binnen datumgrenzen. In de Malpie was ook in mei en juni nog een paar aanwezig op een ven in een geplagde laagte in het heidelandschap. Bovendien werd hier ook gebaltst, waardoor een territorium kon worden vastgesteld.

Nachtzwaluw, N=5

Als gevolg van grootschalig heideherstel gaat het de Nachtzwaluw voor de wind en nemen de aantallen in Nederland en de Brabantse Kempen al jaren sterk toe (Sovon 2018). Nachtzwaluwen prefereren open terreinen met enige opslag of bosrandbiotoop om te kunnen foerageren en broeden. Binnen het onderzoeksgebied is geschikt broedbiotoop aanwezig in de Malpie. Tijdens een avondbezoek op 21 mei werden hier elf zingende vogels ingevoerd, waarvan vijf binnen de begrenzing. Naast de bosrand, grenzend aan de open heide, werd ook gezongen vanaf een kapvlakte in het bos. Binnen de grenzen van BMP-plot Malpiebos is de soort in aantal toegenomen van één territorium in 2008, via twee territoria in 2016 naar vijf in 2025.

Koekoek, N=9

Sinds begin jaren negentig verliest de Koekoek aan terrein in Nederland, al zette in 2005 een periode in van voorzichtig herstel. In de Dommelvallei is deze ontwikkeling zichtbaar in de totaalvergelijking waarbij het territoriumaantal oliep van elf in 2016 naar 17 in 2025. Bijna de helft van de territoria lig dit jaar in de drie BMP-plots, wat niet verwonderlijk is gezien deze stuk voor stuk bestaan uit halfopen, bos- en struweelrijke habitats. Met name in open en halfopen terreindelen werd volop gezongen, waardoor uitsluitende waarnemingen goed in kaart konden worden gebracht. Deze randzones voorzien in voldoende zangposten en open foerageergebieden zijn nabij.

Dodaars, N=3

In 2025 zijn drie territoria van Dodaars vastgesteld. Binnen het vergeleken oppervlak met 2016 is dit een toename van één territorium naar drie. In 2016 lag het territorium in de Hogt, in een poel langs de Dommel. Afgelopen voorjaar werd op de Heuvelsche Putten gebaltst door een paar en waren twee broedparen aanwezig op de ondiepe waterpartijen in de plagvlaktes van de Malpie. In mei en juni werden hier uitsluitende waarnemingen gedaan van families met jongen. Ongetwijfeld hebben op deze locatie de landschappelijke veranderingen en de relatief natte condities in het vroege voorjaar de soort in de kaart gespeeld hebben door te voorzien in ondiepe plassen waar lang genoeg water in stond.

Watersnip, N=1

De Watersnip staat met één territorium op de lijst. Dit gebeurde slechts één keer eerder, in het extreem natte 2024, toen de soort aanwezig was in de Malpiebeemden. Afgelopen voorjaar werd tijdens het avondbezoek van 21 mei een baltsende Watersnip gehoord boven de Malpie (baltsvlucht), buiten de begrenzing. Tijdens het ochtendbezoek van 29 mei werd vanuit de natte heidevegetatie aan de rand van een ondiepe waterplas de kenmerkende klok-zang voortgebracht, deze keer binnen de begrenzing.

Boomvalk, N=1

Sinds 1985 neemt deze karakteristieke soort sterk af in de heide- en bosgebieden op de zandgronden van Oost- en Zuid-Nederland, die tot dan toe als klassiek boomvalkbiotoop golden (Sovon 2018). De soort is in de Dommelvallei nooit sterk vertegenwoordigd geweest, met enkel in 2011 en 2014 één territorium in de Malpiebeemden en in 2023 één territorium in Elshouters. In 2025 werd een territorium vastgesteld binnen de grenzen van het BMP-plot Dommeldal nrd v. Volmolen, waar de soort tijdens de tellingen in 2016, 2020 en 2024 ontbrak. Een sterk territoriaal paar had haar zinnen gezet op een kraaiennest in de top van een hoogspanningsmast. In mei werden hier luid krakelend voorbijgangers verjaagd en op 20 juni werd het nest bezocht door een oudervogel met voer.

Grauwe Klauwier, N=1

Als gevolg van het verschrallen van het aanbod aan grote insecten, de voornaamste voedselbron voor de Grauwe Klauwier, namen zowel de verspreiding als het aantal broedparen in Nederland sterk af in de vorige eeuw (Sovon 2018). Rond 2002 keerde het tij en neemt het aantal broedparen weer toe. Het gros van de Nederlandse Klauwieren broedt in kleinschalig agrarisch landschap en heide- en veengebieden met voldoende structuur. In de Dommelvallei zijn dergelijke biotopen volop te vinden, waardoor verwacht werd dat er meerdere territoria zouden worden vastgesteld. Niets bleek echter minder waar en ondanks

het royale aanbod aan goed ontwikkelde struweelhagen te midden van actief begraasde weilanden werd de soort slechts eenmaal waargenomen. Op 20 juni zat een waakzaam mannetje bovenop een grote braamkoepel, tegen de rand van het oude eikenbosperceel aan de Onze Lieve Vrouwendijk. Totaal niet gehinderd door de duizenden fietsers die hier langskomen. Het ontbreken van de soort op andere locaties is opmerkelijk. Ze kent historisch gezien een zéér beperkt voorkomen met enkel in 2011 en 2021 één territorium in de Horsten & Putten en in 2024 één territorium binnen het plot Dommeldal nrd v. Volmolen.

Wielewaal, N=4

De Wielewaal is gebonden aan loofbomen en is het talrijkst in broekbos en ouder populierenbos. Dergelijk habitat is aanwezig langs de Dommel en in mei was de kenmerkende zang dan ook veelvuldig te horen, wat resulteerde in vier territoria. Ook buiten de grenzen van het onderzoeksgebied waren zingende individuen aanwezig en binnen de drie BMP-plots werden drie aanvullende territoria vastgesteld, wat doet vermoeden dat er een redelijke broedpopulatie huist in de Dommelvallei. Ten opzichte van de totaalkartering in 2016 nam het aantal territoria toe van zeven naar elf. Dit doet in eerste instantie vermoeden dat het de soort voor de wind gaat, maar binnen de verschillende BMP-plots zijn de ontwikkelingen tegenstrijdig. Zo kent de Horsten & Putten een geleidelijke toename sinds 2004, terwijl de soort in de plots Dommeldal nrd v. Volmolen, Keersopperdreef, Elshouters en Malpiebeemden juist in aantal is afgenomen. Gezien het ruime aanbod aan geschikte biotopen is het echter niet verwonderlijk dat er lokale verplaatsingen plaatsvinden.

Zwarte Mees, N=2

Op landelijke en provinciale schaal vertoont de Zwarte Mees een negatieve trend. De oorzaak hiervan is te vinden in het verdwijnen van geschikt leefgebied: namelijk goed ontwikkelde naaldbossen (Sovon 2018). De afgelopen decennia werd op grote schaal gewerkt aan de omvorming van naaldbos naar bossen met een meer gemengd karakter. Daarnaast zijn als het gevolg van droogte en de daaropvolgende ziekten en kansen voor de letterzetter ook veel bossen op natuurlijke wijze afgetakeld, zo ook in de Dommelvallei. Met slechts twee territoria in het bosperceel in de Malpie en een derde territorium in BMP-plot de Horsten & Putten is de soort mager vertegenwoordigd. In 2016 bezette de soort binnen dezelfde begrenzing nog 15 territoria, wat duidt op een fikse afname. In 2008 werden enkel binnen het Malpiebos nog 17 territoria vastgesteld.

Matkop, N=3

Net als de Zwarte Mees laat de Matkop al geruime tijd een landelijke afname zien en staat ze als gevoelig op de Rode Lijst (Boele *et al.* 2025). De soorten kennen een vergelijkbare verspreiding en zijn beide in naaldbossen te vinden. De Matkop komt daarnaast voor in natte zachthoutbossen, welke langs de Dommel te vinden zijn. Het is enkel op deze plekken dat de soort nog aanwezig was. Uit het naaldbos is ze verdwenen. Het is moeilijk voor te stellen dat er in 2016 nog 22 territoria werden vastgesteld.

Cetti's Zanger, N=3

Sinds 2005 is de Cetti's Zanger bezig met een stormachtige toename in Nederland (Sovon 2018). De aantallen nemen jaarlijks sterk toe en de soort verspreid zich als een olievlek over het land. Het was dan ook een kwestie van tijd voordat de soort in de Dommelvallei zou opduiken. Met een sterke voorkeur voor habitats rijk aan rietstruwelen, is het niet

verwonderlijk dat de soort luid zong in de met riet verruigde oevers van de Dommel in het noordelijke puntje van de Malpie. De soort werd enkel in Elshouters tijdens een eerdere inventarisatie waargenomen, wat destijds resulteerde in één territorium. Naar verwachting zal de soort de komende jaren verder toenemen.

Spotvogel, N=7

Met zeven territoria in het gekarteerde gebied en vijf aanvullende territoria in de BMP-plots was de Spotvogel beslist geen zeldzaamheid. Meer dan een verdubbeling van 2016, met een toename van vijf naar 12 territoria, is een positieve ontwikkeling. Sinds de eeuwwisseling is voor de Spotvogel een periode van herstel aangebroken en de recente toename past goed in die lijn. De goede ontwikkeling van dichte struwelen heeft daar ongetwijfeld aan bijgedragen.

Grauwe Vliegenvanger, N=2

De Grauwe Vliegenvanger staat als gevoelig op de Rode Lijst en vertoont al jaren een afname, al lijkt deze op landelijke schaal de afgelopen 15 jaar te zijn afgevlakt en in Noord-Brabant is de trend in deze periode zelfs licht positief. Deze ontwikkeling weerspiegelt in de aantalstoename in de Dommelvallei sinds 2016, van één territorium naar zeven. Grauwe Vliegenvangers prefereren opgaand, loof- en gemengd bos. In het aaneengesloten naaldbos van de Malpie was de soort afwezig, maar in een nat eikenbosperceel nabij Dommelen en het dichte loofbos van de Hogt werden druk zingende mannetjes op zangposten aangetroffen.

Nachtegaal, N=1

De luide, heldere zang van deze Rode Lijstsoort is slechts gedurende een korte periode te horen in wilgenstruwelen en broekbossen. Op 21 mei bracht een Nachtegaal prachtige melodieën voort vanuit het dichte wilgenstruweel dat tegen een restant van een oude meander van de Dommel ligt, aan de oostkant van de beek, noordelijk van Volmolen. Dit jaar werd een ook een territorium vastgesteld in de Horsten & Putten, voor het eerst sinds 2011. In 2016 ontbrak de soort op de totaallijst en enkel in het BMP-plot Keersopperdreef was de soort eerder als broedvogel aanwezig. In 2004 werden hier twee territoria in kaart gebracht. In de Dommelvallei is de Nachtegaal beslist een zeldzame verschijning.

5 Evaluatie

De diversiteit aan bostypen, het mozaïek van gesloten, open en halfopen landschappen, de gradiënten van natte naar droge biotopen, de aanwezigheid van waterpartijen en de randzones op de overgang naar het omringende cultuurland, maken dat de Dommelvallei al jaren een indrukwekkende broedvogelpopulatie kent. Er werden 92 broedvogelsoorten vastgesteld. Hiervan werden 85 soorten gekarteerd, waarvan 1375 territoria werden vastgesteld. Van deze territoria werden er 79 bezet door 19 Rode Lijstsoorten, wat goed is voor 22% van het totaal aan soorten en 6% van de territoria.

Deze evaluatie richt zich in beginsel op de bevindingen van 2025 en de ontwikkelingen in de broedvogelbevolking sinds de vorige totaalkartering in 2016.

Verschenen en verdwenen

Ten opzichte van 2016 verschenen Watersnip, Grauwe Klauwier, Cetti's Zanger, Rietzanger, Braamsluiper, Vuurgoudhaan, Nachtegaal en Grote Gele Kwikstaart als broedvogel op de soortenlijst.

Omgekeerd, verdwenen ook een aantal broedvogels uit het gebied. Bij Knobbelzwaan en Soepeend, die beide in 2016 met één territorium aanwezig waren, betreft het geen zorgelijke ontwikkeling. De Zwarte Wouw is een zeldzame broedvogel in Nederland, waarvan sommige jaren enkele vogels aanwezig zijn. De vestiging in 2016 was bijzonder, maar waarschijnlijk ook toevallig. De Wespendif is middels een broedvogelkartering lastig in kaart te brengen en verlangt uitvoerig gericht onderzoek in de maanden juli en augustus. In 2016 werden gedurende de zomermaanden gerichte bezoeken uitgevoerd voor roofvogels in de BMP-plots en werden territoria van Wespendif vastgesteld in Dommeldal nrd v. Volmolen, Keersopperdreef en 't Heike. Deze territoria waren niet gebaseerd op daadwerkelijke nestvondsten of waarnemingen van uitgevlogen jongen, maar op een cluster van waarnemingen van losse individuen en waarneming van voedseltransport, waarbij waarnemingen in de laatste twee plots hoogstwaarschijnlijk tot hetzelfde territorium behoren. Gezien vergelijkbare inspanningen in 2025 ontbraken, is het weinig zinvol om de aantallen naast elkaar te leggen.

Patrijs, Scholekster, Torenavalk, Huiszwaluw en Grote Lijster waren in 2016 met kleine aantallen aanwezig en verdwenen sindsdien uit het onderzoeksgebied. Deze soorten kennen stuk voor stuk al jaren een landelijke afname die in verband wordt gebracht met het verschraken van het voedselaanbod in de graslanden van het buitengebied. Binnen de planeenheid zijn legio graslanden aanwezig, maar ook daaromheen liggen grote oppervlakten weides en akkers. Lokale verplaatsingen zorgen ervoor dat soorten het éne jaar binnen de begrenzing voorkomen en een ander jaar erbuiten. Het is echter waarschijnlijk dat een verminderd voedselaanbod in de foerageergebieden heeft bijgedragen aan het verdwijnen van deze soorten.

Watervogels

Ondanks de naam van het onderzoeksgebied, valt de Dommel en haar directe oevers buiten de te onderzoeken begrenzing. Tijdens alle bezoeken scheerden luid roepende IJsvogels voorbij boven het stromende water. Het gros van de waarnemingen werd echter ingetekend buiten de lijnen, zo ook twee nestlocaties. Andere paren foerageerden weliswaar in de beek,

maar bezette territoria en nesten op enige afstand van het water, bijvoorbeeld bij de Heuvelsche Putten en bij het restant van de oude meander van de Dommel ten noorden van Volhoven. In deze regio werden op een moment vijf IJsvogels gelijktijdig waargenomen. Van de Grote Gele Kwikstaart, een andere soort die gebonden is aan stromende beken, werd een territorium vastgesteld in BMP-Plot Malpiebeemden. Dat gebeurde in de periode 2009-2024 niet eerder.

Oppervlaktewater is echter in beperkte mate, in verschillende vormen aanwezig. Bij de verscholen, dichtgegroeide Heuvelsche Putten bezetten Wilde Eend, Dodaars, Waterhoen en Meerkoet territoria en waren vroeg in het voorjaar Wintertalingen aanwezig. Bij verschillende poelen tussen de graslanden in het noorden van het gebied brachten meerkoetparen jongen groot en werd geroepen door territoriale Waterhoenen.

In de laagtes tussen de heide op de Malpie stond dit voorjaar een laag water. Op plekken blijkt deze voldoende diep te zijn voor Kuifeenden die duikend foerageren. Van maart tot eind mei was hier bij elk bezoek een paar aanwezig. In de randzones met ondieper water bezette de Dodaars twee territoria en werd succesvol gebroed. Deze soort is sinds 2016 in aantal toegenomen, wat mogelijk een reactie is op de plagwerkzaamheden en de relatief natte omstandigheden op de heide volgend op het extreem natte 2024.

Over het gehele onderzoeksgebied is de afwezigheid van de Krakeend vallend. Binnen het professioneel gekarteerde oppervlak werd niet één waarneming van deze soort ingevoerd, terwijl de aantallen op landelijke schaal de afgelopen jaren toenemen. In 2016 was deze soort beter vertegenwoordigd. De aantallen van de Wilde Eend namen daarentegen de afgelopen tien jaar toe in de Dommelvallei, terwijl ze op landelijke schaal teruglopen. Wat hier de oorzaak van is, is onbekend.

Weide- en akkervogels

Ondanks de aanwezigheid van een reeks goed ontwikkelde kruidenrijke graslandpercelen met ruigtevegetatie en struweelhagen die beschutting bieden, zijn weide- en akkervogels nauwelijks vertegenwoordigd in de Dommelvallei. Patrijzen werden het hele voorjaar niet waargenomen en binnen het professioneel gekarteerde gebied werden enkel één territorium van Kwartel en één van Witte Kwikstaart opgetekend. Binnen de BMP-plots, waar in 2016 nog twee territoria van Patrijs lagen, twee van Scholekster en twee van Torenavalk, zijn deze soorten verdwenen. In de Horsten & Putten bezette de Kievit, in tegenstelling tot 2016, geen territoria meer en het aantal binnen Elshouters nam af van vier naar drie. Het aantal territoria van Wulp ging van vier in 2016, destijds gelegen in Elshouters (één) en de Horsten & Putten (drie), naar twee in 2025, met in beide BMP-plots nog een enkel territorium. Ook de Veldleeuwerik, die in de Horsten & Putten nog drie territoria bezette, kwam enkel in dat plot nog met één territorium voor.

Aanvullend zijn de Huiszwaluwen verdwenen bij het erf aan het Timmereind dat binnen het plot Elshouters ligt en zijn de aantallen van de Huismus afgenomen rondom de bebouwing.

Weide- en akkervogels zijn nooit sterk vertegenwoordigd geweest binnen de planeenheid, maar getuige de ontwikkelingen binnen de BMP-plots nemen de lage aantallen de laatste twintig jaar verder af. Een aantal soorten zijn al verdwenen en het is waarschijnlijk dat de komende jaren meer soorten zullen volgen. Net als in de rest van het land zullen de landschappelijke veranderingen in het agrarisch gebied hier waarschijnlijk aan bijdragen. Waarbij de intensivering van de landbouw heeft geresulteerd in habitatfragmentatie en -degradatie en de verschraling van het voedselaanbod.

Bosvogels

Het bosareaal in het onderzoeksgebied is gefragmenteerd en variabel van karakter, waardoor de ontwikkelingen in de bosvogelbevolking sterk lokaal zal zijn. Algemeen genomen zijn spechten in aantal toegenomen, waarbij de Zwarte Specht stabiel is gebleven. Door het ouder worden van de bossen is het aandeel staand en liggend dood hout toegenomen en de recente extreem droge en natte jaren zullen hebben bijgedragen aan aanvullende sterfte en aftakeling. Spechten profiteren hiervan. Noemenswaardig is de toename van de Middelste Bonte Specht, die deel uitmaakt van de landelijke kolonisatie. In 2016 werd één territorium opgetekend in de Horsten & Putten. In 2025 was de soort daar afwezig, maar werden vier territoria in noordelijker gelegen bossen vastgesteld. Twee aanvullende territoria zijn net buiten de begrenzing gesitueerd, wat een aanwijzing is dat de soort lokaal aardig uitbreidt. Naast spechten nemen ook andere holenbroeders toe. Zo steeg het aantal Grauwe Vliegenvangers van één territorium in 2016 naar zeven in 2025 en Bonte Vliegenvangers van vijf naar 16. Deze vogels broeden in natuurlijke nestholtes, waaronder oude spechtenholten, waardoor de toename te verwachten was. Boomklever en Boomkruiper blijven stabiel.

Opmerkelijk is dat holenbroeders die gebruik maken van grote nestholtes, zoals Holenduif en Kauw, in aantal zijn afgenomen. Holenduif liep terug van 30 territoria in 2016 naar 17 in 2025 en Kauw van 15 naar één. Wanneer echter gekeken wordt naar de locaties van de territoria uit 2016 valt op dat er aardig wat stippen midden in weilanden liggen. Vermoedelijk zijn destijds foeragerende paren ingevoerd als waarneming met 'broedcode 3' (paar in broedbiotoop), terwijl dit niet correct is. (Hetzelfde geldt voor Zwarte Kraai en Spreeuw.) Deze ontwikkeling is dus lastig te interpreteren. Echter, van de Kauw is bekend dat ze geleidelijk meer naar het bewoond gebied zijn getrokken omdat voer en broedgelegenheden hier ruim voorhanden zijn. Ook heeft de aanwezigheid van de Havik nabij Volhoven wellicht geresulteerd in het verdwijnen van de zes territoria die hier in 2016 nog gevestigd waren.

Duidelijk is dat naalddoutspecialisten in zwaar weer verkeren. Zwarte Mees nam ten opzichte van 2016 af van 15 territoria naar drie, Kuifmees van 22 naar negen, Matkop van 22 naar zes en Goudhaan van 36 naar vier. Met uitzondering van de Matkop, die ook voorkomt in de natte zachthoutbossen langs de Dommel, concentreerden deze soorten zich in het Malpiebos en de Malpiebeemden. Afgelopen voorjaar was het hier beangstigend stil en werden nog slechts enkele territoria opgetekend ondanks dat er nog altijd naaldbos aanwezig is. Vermoedelijk heeft het afnemen van biotoop, zowel in oppervlak als in vitaliteit hiermee van doen (Sovon 2018). Door natuurlijke sterfte, als gevolg van droogte en ziekte, maar ook middels selectieve houtkap zijn gaten gevallen in de kroonlaag die door deze specialisten gebruikt wordt. Voor deze soorten pakt de omzetting naar een meer gemengd bostype negatief uit.

Een andere soort die achteruit is gegaan is de Heggenmus, van 46 territoria in 2016 naar 30 in 2025. Deze soort kent in recente jaren landelijk een flinke afname, die vermoedelijk te relateren is aan het Usutu-virus (Boele *et al.* 2025). Desondanks zijn er in de Dommelvallei nog behoorlijke aantallen aanwezig. De Groenling, een soort die gevoelig is voor trichomonose (het Geel) (Sovon 2018), is een vergelijkbaar lot beschoren en is ten opzichte van de vorige kartering in aantal gehalveerd.

Andere vinkachtigen kennen een stabiel voorkomen of zijn in aantal toegenomen. Met name de toename van Appelvink, van twee territoria in 2016 naar zeven in 2025, was te verwachten. Deze soort profiteert landelijk van de toegenomen ouderdom van bossen, de grotere variatie aan loofhoutsoorten en de hoge frequentie van mastjaren (Sovon 2018).

Roofvogels en uilen

De diversiteit aan habitats, het geringe areaal aan bosbiotoop en de ligging te midden van open agrarisch gebied, maken dat de aanwezigheid van roofvogels sporadisch is en lastig te interpreteren. Het Malpiebos vormt het enige grote, aaneengesloten bosgebied. Zowel in 2008 als in 2016 werden hier geen territoria van Sperwer en Havik vastgesteld, terwijl beide soorten in 2025 wel met één territorium vertegenwoordigd waren. Het bos, met zowel open dennenpercelen als dichte sparrenopstanden, is ogenschijnlijk geschikt voor deze soorten. Een tweede havikterritorium werd vastgesteld in het dichte bosperceel ten westen van de Volmolen. Hier werd gekekkerd bij een groot (oud) nest, waar vlakbij de resten van een gepredeerde sperwervrouw werden gevonden. Later in het seizoen waren er geen duidelijke tekenen dat het nest in gebruik was en in juni was het nest niet langer bereikbaar/zichtbaar. Met twee territoria is de Havik met één territorium meer vertegenwoordigd dan in 2016. De Sperwer liep terug van drie territoria in 2016 naar twee in 2025.

De Buizerd laat, conform de landelijke ontwikkelingen, een toename zien van vier territoria in 2016 naar zeven in 2025. In twee territoria werd in beide jaren dezelfde nestlocatie gebruikt. Bij de vier territoria in het professioneel gekarteerde gebied werd in drie gevallen het nest gevonden waar later in het seizoen jongen op- of bij in de buurt zaten. De soort beleefde een succesvol broedseizoen, waardoor de aantallen mogelijk verder toenemen.

Net als 2016, was 2025 één van de weinig jaren dat de Boomvalk een territorium bezette in de Dommelvallei. De stip van 2016 stond aan de zuidkant van de Dommel, nét ten zuidwesten van Elshouters. Destijds was een waarneming van een alarmerend individu bepalend voor het territorium. In 2025 waren dat waarnemingen van een baltsend paar en een bezet nest in een hoogspanningsmast in de buurt van de Heuvelsche Putten.

Enkel de Bosuil vertegenwoordigde deze soortgroep. Binnen de totaalvergelijking liep het aantal terug van zes territoria in 2016 naar vier in 2025. Tijdens het avond-/nachtbezoek aan de noordelijke cluster op 18 juni was de soort opvallend afwezig. Ondanks dat alle geschikte biotopen werden afgespeurd en bijzondere aandacht werd besteed aan de plekken waar de territoriumstippen in 2016 lagen, werden hier geen waarnemingen gedaan. Zelfs het afspelen van geluiden als noodgreep wist geen reactie te ontlokken. De kans wordt echter groot geacht dat hier nog altijd Bosuilen aanwezig zijn.

Vogels van open biotopen, heide, grasland, moeras en struweel

Binnen de planeenheid Dommelvallei ligt, grenzend aan het Malpiebos, een klein areaal aan droge heide met natte laagtes. Kenmerkende soorten zoals Nachtzwaluw, Kneu, Boompieper en Roodborsttapuit waren hier als broedvogel aanwezig. Opvallend genoeg ontbrak de Nachtzwaluw hier in 2016, terwijl er afgelopen voorjaar druk werd gebaltst en gezongen door meerdere vogels en er vier territoria werden vastgesteld. Ook de Rietgors, die in 2016 afwezig was, bezette één territorium, wat te relateren is aan de natte condities in de plagvlaktes. Roodborsttapuit, Boompieper en Kneu bleven stabiel, met in beide jaren respectievelijk drie, vijf en één territorium. Zowel de Boomleeuwerik als Sprinkhaanzanger waren dit jaar afwezig, terwijl ze in 2016 beide één territorium bezette. Opvallend is de afname van Fitis van acht territoria in 2016 naar drie in 2025. Deze soort kent over de hele planeenheid een sterke afname, van 89 territoria naar 16. Alleen al binnen de plotgrenzen van het Malpiebos liep het aantal terug van 28 naar vier territoria. Het verwijderen van opslag op de heide heeft hier mogelijk mee te maken, maar ook het uitgroeien van jonge aanplant in de bossen en het afnemen van geschikt biotoop zal een duit in het zakje gedaan hebben.

Een andere soort die daar mogelijk door is teruggelopen in aantal is de Tuinfluiter. In 2016 eindigde de teller op 89 en in 2025 op 79. En dat terwijl de Zwartkop, een soort die minder afhankelijk is van jong bos en het goed doet in allerlei struweel- en bosbiotoop met een grote loofhoutcomponent, juist is toegenomen van 175 territoria naar 194.

In de houtwallen, struweel- en ruigtevegetatie buiten de bossen werden dit jaar meer territoria vastgesteld van Bosrietzanger en Spotvogel dan in 2016. Ook was de Grauwe Klauwier met één territorium vertegenwoordigd, terwijl verwacht werd dat er meer gevonden zouden worden. Ook werd dit jaar een territorium van Braamsluiper opgetekend, terwijl de Grasmus verhoudingsgewijs weer is afgenomen. Dergelijke fluctuaties over de jaren zijn te verwachten.

Vermeldenswaardig zijn de toenames onder de soorten die gebonden zijn aan riet- en moerasbiotopen. Cetti's Zanger doet haar intrede en is direct met drie territoria aanwezig in de rietvelden in de noordpunt van de Malpie. Deze vestiging is waarschijnlijk een beginpunt voor een verdere kolonisatie van de natte oeverzones langs de Dommel. Kleine Karekiet nam toe van 51 territoria in 2016 naar 54 in 2025, de Bosrietzanger van 54 territoria naar 72 en de Rietzanger vestigde zich met drie territoria. Deze laatste ontwikkeling past eveneens goed in de recente landelijke ontwikkeling die de soort doormaakt.

Conclusie

De broedvogelbevolking van de Dommelvallei is rijk en divers, net zoals het landschap binnen de planeenheid. In de populatieontwikkeling zijn patronen te herkennen die ook op provinciale en nationale schaal spelen, zoals het verdwijnen van weide- en akkervogels en het afnemen van naalddouwspecialisten, maar ook het toenemen van struweelvogels en het verschijnen van Grauwe Klauwier, Cetti's Zanger en Rietzanger. Enkele opvallende lokale ontwikkelingen zijn waarschijnlijk te relateren aan landschappelijke veranderingen of laten zich lastiger verklaren.

Literatuur

Boele A., Vergeer J.W., van Bruggen J., Goffin B., Koffijberg K., van Oostveen C., Schoppers J. & Jansen D. 2025. Broedvogels in Nederland in 2024. Sovon-rapport 2025/47. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

van Manen W. 2024. Handreiking gebiedskarteringen broedvogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Sovon. 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgeverij, Utrecht/Antwerpen.

Vergeer J.W., Boele A., van Bruggen J. & van Turnhout C. 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Bijlage 1 Soortkaarten inventarisatie 2025

Uit deze PDF zijn de stippenkaarten verwijderd. Voor aanvullende gegevens kunt u contact opnemen met Sovon (info@sovon.nl)

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
024 7 410 410

info@sovon.nl
www.sovon.nl

Sovon Vogelonderzoek Nederland werkt met een ISO 9001 gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem, gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Dit rapport is met uiterste zorg door Sovon (en eventuele andere partijen) opgesteld. Sovon aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van gegevens van dit onderzoek.

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.